

EPONAJ

EUROPSKI PORTFOLIO ZA OBRAZOVANJE NASTAVNIKA JEZIKA

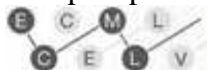
Refleksijski instrument za obrazovanje nastavnika jezika

David Newby, Rebecca Allan, Anne- Brit Fenner, Barry Jones, Hanna Komorowska i
Kristine Soghikyan

EPONAJ

Europski portfolio za obrazovanje nastavnika jezika

European Centre for Modern Languages
Centre européen pour les langues vivantes

Od 1995. Europski centar za moderne jezike (*European Centre for Modern Languages*, ECML) Vijeća Europe usmjerava svoj rad na promicanje inovativnih pristupa u poučavanju jezika i širenje primjera dobre prakse te njihovu implementaciju u zemljama članicama.

EMCL provodi istraživanja i razvojne projekte u srednje dugom programskom okviru aktivnosti. Ove projekte vode međunarodni timovi stručnjaka, a usredotočuju se, uglavnom, na obučavanje stručnjaka, promicanje profesionalnog razvoja nastavnika i izgradnju mreža stručnih edukatora. Publikacije ECML-a koje su rezultat tih projekata, ilustriraju predanost i aktivno sudjelovanje svih onih koji u njima sudjeluju, a posebno timova za koordinaciju projekata.

Naziv ECML-ova drugog srednje dugog programa (2004.-2007.) jest *Jezici za socijalnu koheziju - nastava jezika u višejezičnoj i multikulturalnoj Europi*. Ovakav tematski pristup trebao bi nam omogućiti da se nosimo s jednim od najvećih izazova naših društava na početku 21. stoljeća, a to je isticanje nastave jezika s ciljem poboljšavanja međusobnog razumijevanja i poštivanja među građanima Europe.

Sa sjedištem u Grazu, ECML je *Prošireni parcijalni sporazum*¹ Vijeća Europe u koji su trenutačno uključene trideset i tri države. Nadahnut osnovnim vrijednostima Vijeća Europe, ECML promiče jezičnu i kulturnu raznolikost i unaprjeđuje plurilingvizam i plurikulturalizam među građanima Europe. Njegove su aktivnosti komplementarne aktivnostima *Odsjeka za jezičnu politiku Vijeća Europe*, odgovornog za razvoj politike i za sredstva planiranja na polju jezičnog obrazovanja.

Za daljnje informacije o ECML-u i publikacijama centra:

European Centre for Modern Languages
Nikolaipplatz 4
A-8020 Graz
<http://www.ecml.at>

Ova publikacija nalazi se na internetskoj stranici:

<http://www.ecml.at/epostl>

Za izložena mišljenja ove publikacije odgovorni su autori, stoga ona, nužno, ne odražavaju službenu politiku Vijeća Europe.

Hrvatski prijevod se objavljuje u dogovoru s Vijećem Europe i za njegov sadržaj odgovara isključivo prevoditelj.

Prijevod s engleskog: Sandra Mardešić

© Vijeće Europe, veljača, 2007.

¹ Članice *Proširenog parcijalnog sporazuma* ECML-a su 33 države: Albanija, Andora, Armenija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Hrvatska, Cipar, Češka republika, Estonija, Finska, Francuska, Njemačka, Grčka, Mađarska, Island, Irska, Latvija, Lihtenštajn, Litva, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Norveška, Poljska, Rumunjska), Slovačka, Slovenija, Španjolska, Švedska, Švicarska, Bivša jugoslavenska Republika Makedonija, Ujedinjeno kraljevstvo.

UVOD	5
OSOBN IZJAVA	8
SAMOVREDNOVANJE.....	12
DOSJE.....	60
GLOSAR TERMINA	68
BIBLIOGRAFIJA.....	75
KAZALO	76
UPUTE ZA KORISNIKE.....	77
REFERENCE I LINKOVI.....	82

Ovaj dokument sastavljen je u okviru projekta EMCL-a:
Od profila do portfolija: Okvir za refleksiju u obrazovanju nastavnika jezika

Ostali detalji su dostupni na:
<http://www.ecml.at/epostl>.

UVOD

Što je EPONAJ (Europski portfolio za obrazovanje nastavnika jezika)?

(European Portfolio for Student Teachers of Languages)

Europski portfolio za obrazovanje nastavnika jezika je dokument namijenjen studentima u inicijalnom nastavničkom obrazovanju. Poticat će vas da razmišljate o svom didaktičkom znanju i vještinama potrebnim pri poučavanju jezika, pomoći će vam u vrednovanju vaših didaktičkih kompetencija i omogućiti vam praćenje vašeg napretka i bilježenje vaših iskustava u nastavi tijekom nastavničkog obrazovanja.

Glavni ciljevi EPONAJ-a jesu:

1. potaknuti vas na razmišljanje o kompetencijama čijem stjecanju nastavnik treba težiti kao i o pozadinskom znanju koje obuhvaća te kompetencije
2. pomoći vam u pripremi za vašu buduću profesiju u različitim kontekstima poučavanja
3. promicati raspravu s vašim kolegama, metodičarima i nastavnicima mentorima
4. olakšati samovrednovanje razvoja vaših kompetencija
5. osigurati instrument koji će vam pomoći u praćenju napretka

Sadržaji EPONAJ-a

EPONAJ čine sljedeći dijelovi:

- **Osobna izjava**, čija je svrha pomoći vam da na početku nastavničkog obrazovanja razmislite o općim pitanjima u vezi poučavanja.
- **Samovrednovanje**, sastoji se od „mogu to učiniti“ deskriptora koji olakšavaju refleksiju i samoprocjenu.
- **Dosje**, koji služi za zorno predočavanje rezultata vašeg samovrednovanja i omogućuje vam evidenciju praćenja napretka i pohranu primjera vašeg rada-poučavanja
- **Glosar**, popis najvažnijih termina o učenju i poučavanju jezika koji su korišteni u EPONAJ-u
- **Popis** termina korištenih u deskriptorima
- **Upute za korisnike** (u kojima se daju detaljne informacije o EPONAJ-u)

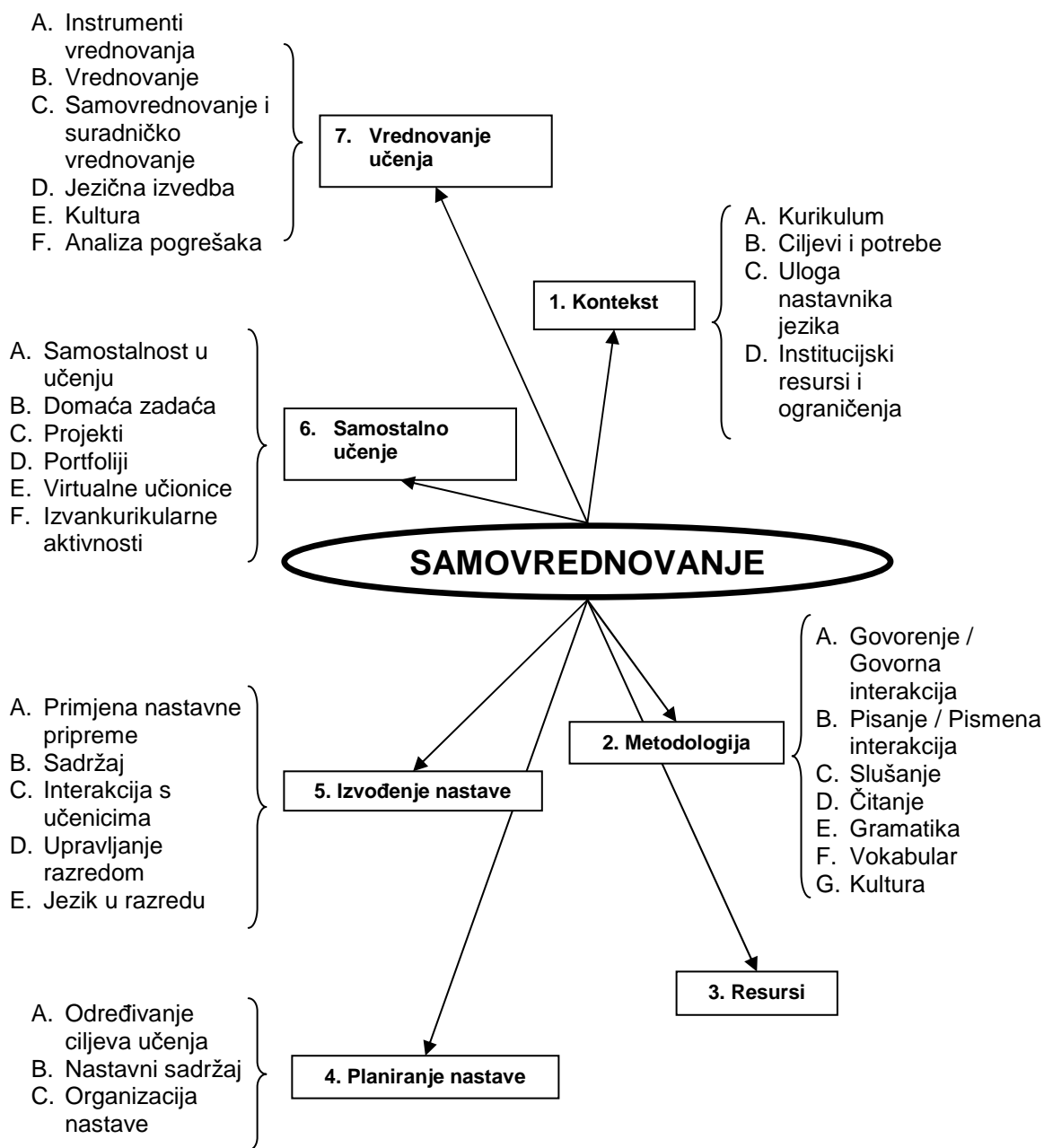
Deskriptori za samovrednovanje

Središnji dio EPONAJ-a čini 193 deskriptora kompetencija o poučavanju jezika i nalaze se u dijelu naslovljenom Samovrednovanje. Deskriptori su skupina glavnih kompetencija koje bi nastavnici stranih jezika trebali težiti.

Kategorizacija deskriptora

Deskriptori su razvrstani u sedam općih kategorija. One predstavljaju područja znanja potrebnih nastavnicima, raznolikost kompetencija i ističu važnost potrebe za donošenjem odluka u vezi poučavanja.

Svaka kategorija podijeljena je u više podkategorija (koje slijede).

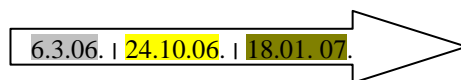

Skale za samovrednovanje

Uz svaki deskriptor nalazi se *traka* koja će vam pomoći da vizualizirate i bilježite svoje kompetencije. Možete je obojiti prema vašoj samoprocjeni. To možete učiniti u različitim razdobljima u vašem nastavničkom obrazovanju.

Po završetku vašeg nastavničkog obrazovanja trebali biste imati *traku* koja izgleda poput ove.

1. Mogu ostvariti suradničko ozračje koje ohrabruje učenike na uključivanje u govorne aktivnosti.

U gornjem primjeru studentica je napravila samoprocjenu u tri razdoblja u svom nastavničkom obrazovanju čime je zabilježila postupno postizanje kompetencije. Ipak osjeća da treba još na tome poraditi te je ostavila praznog mjesta na lijevoj strani. Također je dodala i datume kada je radila samovrednovanje.

Treba napomenuti da se ne očekuje da sve trake budu popunjene na kraju vašeg nastavničkog obrazovanja! Učenje kako poučavati i kako postati dobar nastavnik je trajan i cjeloživotni proces!

Iako su deskriptori način za sustavno praćenje kompetencija, ne treba ih smatrati kontrolnim listama!

Važno je da budu poticaj studentima, nastavnicima metodike i mentorima za raspravu o bitnim aspektima u obrazovanju nastavnika koji su podloga kompetencijama i da oni doprinesu razvoju profesionalnog osvjestavanja.

Daljnje informacije o EPONAJU-u mogu se naći u Uputama za korisnike.

OSOBNNA IZJAVA

Ime i prezime: _____

Institucija: _____

Datum početka
korištenja EPONAJ-a: _____

Svrha *Osobne izjave* je pomoći vam u razmišljanju o brojnim aspektima povezanim s poučavanjem općenito i u razmatranju pitanja koja bi mogla biti važna na početku vašeg nastavničkog obrazovanja. U nastavku ćete pronaći neka pitanja o poučavanju jezika o kojima biste mogli razmisliti. Na kraju ovog dijela naći ćete neke komentare o svrsi i vrijednosti refleksije.

1. Učeci strane jezike u školi, susreli ste se i s poučavanjem. Za koje aspekte – kvalitete nastavnika, prakse itd. – vašeg učenja jezika smatrate da bi mogli utjecati na to kako vi želite ili ne želite poučavati? Navedite.

Osobna iskustva pri učenju stranih jezika	
	pozitivna
	negativna
(Pokušajte analizirati zbog čega su ti trenuci bili neuspješni i razmislite što bi trebalo poduzeti za njihovo poboljšanje.)	

2. a) Kojim se aspektima poučavanja najviše radujete?

- b) Kojim se aspektima poučavanja najmanje radujete?

3. Vaša očekivanja o obrazovanju nastavnika

a) Što najviše očekujete od svojeg nastavničkog obrazovanja?

b) Što najviše želite od svojeg nastavničkog obrazovanja?

c) Što mislite da vaši nastavnici metodike očekuju od vas?

4. Procijenite koliko su sljedeće vještine važne za nastavnika stranog jezika?
(Raspravite o njima s kolegom i argumentirajte svoj odabir. Dodajte i svoje ideje.)

	Koliko je važno?				
	Nije važno		→	Jako je važno	
1. Suradnja s drugima.	☐	☐	☐	☐	☐
2. Dobre organizacijske vještine.	☐	☐	☐	☐	☐
3. Znati dobro objašnjavati gramatiku.	☐	☐	☐	☐	☐
4.	☐	☐	☐	☐	☐
5.	☐	☐	☐	☐	☐
6.	☐	☐	☐	☐	☐
7.	☐	☐	☐	☐	☐
8.	☐	☐	☐	☐	☐
9.	☐	☐	☐	☐	☐
10.	☐	☐	☐	☐	☐

Refleksija

U prethodnoj aktivnosti samovrednovanja vjerojatno ste nastojali odgovarati što brže. Međutim, kad bolje razmislite i kad imate više vremena možda ćete osjetiti potrebu da promijenite svoje prve odgovore. Na primjer, možda ste smatrali da je „znati objašnjavati gramatiku“ jako važno.

Nije važno → Jako je važno

3. Znati objašnjavati gramatiku.

U diskusijama s drugim studentima, ili s vašim nastavnikom metodike, ili s nastavnicima u školi možda ćete otkriti da se „objašnjavanje gramatike“ može interpretirati na različite načine, kao npr.:

- objašnjavanje pravila
 - na stranom jeziku
 - na materinskom jeziku

ili

- prikazivanje primjera uporabe i njihova analiza

Daljnje razmatranje može uroditi idejom da je ono što je važno zapravo učenikova sposobnost tumačenja ili razumijevanja gramatike, a ne vaša sposobnost poučavanja. Upravo takvu vrstu refleksije i ovakve procese razmišljanja EPONAJ nastoji poticati.

U gornjem primjeru proces refleksije ima dva oblika:

- Osobna refleksija: razmišljali ste što ta izjava znači za vas
- Dijaloška refleksija: raspravili ste i možda i izmijenili svoje stajalište radeći s drugima.

Svrha vaše refleksije nije jednostavno odgovaranje na pitanje već i potkrepljivanje vašeg odgovora na principijelan, argumentiran i informiran način.

Proces osobne refleksije povećat će vašu sposobnost samostalnog razmišljanja paralelno s učenjem o poučavanju. Razmišljanje i suradnja s drugima, dok istražujete i eksperimentirate s metodologijama, također će vam pomoći u širenju obzora.

Procjenjujući deskriptor „znati objašnjavati gramatiku“ možda ste potražili neku knjigu o gramatici da bi pronašli definiciju riječi „gramatika“. Upotreba različitih izvora još je jedan od procesa u razvoju vašeg kritičkog i istraživačkog pristupa poučavanju i učenju.

Ovaj opširni primjer, s fokusom na gramatiku, dovodi do pitanja o kojim aspektima poučavanja i učenja jezika valja razmišljati, baviti se njima i istraživati ih. Premda će vam vaše nastavničko obrazovanje dati potreban okvir, EPONAJ će vam pomoći da se usredotočite na specifična pitanja kojih se student – nastavnik mora dotaknuti. Potičući vas na razmišljanje o širokom rasponu aspekata, karakteristika i problema povezanih s poučavanjem i učenjem jezika u različitim zemljama, EPONAJ nastoji povećati vašu sposobnost refleksije, ne samo u vlastitom kontekstu, već i u sličnim kontekstima drugih europskih zemalja.

SAMOVREDNOVANJE

Deskriptori

1. **Kontekst**
 - A. Kurikulum
 - B. Ciljevi i potrebe
 - C. Uloga nastavnika stranog jezika
 - D. Institucijski resursi i ograničenja
 2. **Metodologija**
 - A. Govorenje /Govorna interakcija
 - B. Pisanje / Pismena interakcija
 - C. Slušanje
 - D. Čitanje
 - E. Gramatika
 - F. Vokabular
 - G. Kultura
 3. **Resursi**
 4. **Planiranje nastave**
 - A. Određivanje ciljeva učenja
 - B. Nastavni sadržaj
 - C. Organizacija
 5. **Izvođenje nastave**
 - A. Primjena nastavne pripreme
 - B. Sadržaj
 - C. Interakcija s učenicima
 - D. Upravljanje razredom
 - E. Jezik u razredu
 6. **Samostalno učenje**
 - A. Samostalnost u učenju
 - B. Domaća zadaća
 - C. Projektna nastava
 - D. Portfoliji
 - E. Virtualne učionice
 - F. Izvankurikularne aktivnosti
 7. **Vrednovanje učenja**
 - A. Izrada instrumenata vrednovanja
 - B. Vrednovanje
 - C. Samovrednovanje i suradničko vrednovanje
 - D. Jezična izvedba
 - E. Kultura
 - F. Analiza pogrešaka
- Tablica za refleksiju**

Kontekst

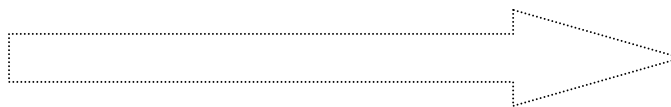
Uvod

Odluke u poučavanju pod jakim su utjecajem obrazovnog i društvenog konteksta u kojem nastavnik radi. Taj je kontekst uglavnom određen zahtjevima nacionalnih i /ili lokalnih kurikuluma. Međutim, mogu postojati i međunarodne preporuke i dokumenti koje treba uzeti u obzir. Institucijska ograničenja su također jedan od faktora koje treba razmatrati jer mogu imati značajan utjecaj na nastavnikov rad.

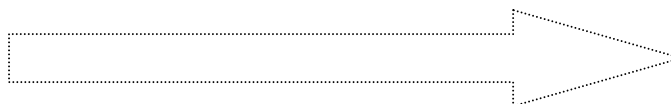
- A. Kurikulum
- B. Ciljevi i potrebe
- C. Uloga nastavnika jezika
- D. Institucijski resursi i ograničenja

A. Kurikulum

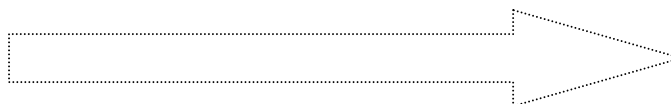
1. Mogu razumjeti zahtjeve određene nacionalnim i lokalnim kurikulumom.

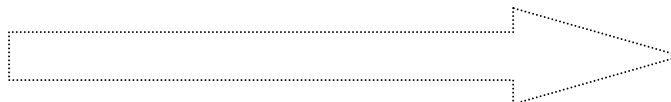
2. Mogu osmisлити nastavu jezika u skladu sa zahtjevima nacionalnih i lokalnih kurikuluma.

3. Mogu razumjeti principe oblikovane relevantnim europskim dokumentima (npr. Zajednički europski referentni okvir za jezike, Europski jezični portfolio).

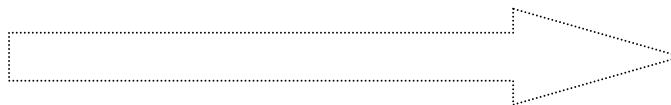

4. Mogu razumjeti i na prikladan način integrirati sadržaje europskih dokumenata (npr. Zajednički europski referentni okvir za jezike, Europski jezični portfolio) u moje poučavanje.

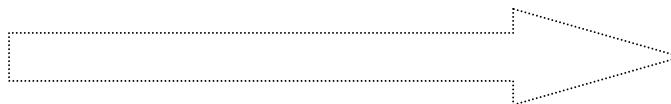

B. Ciljevi i potrebe

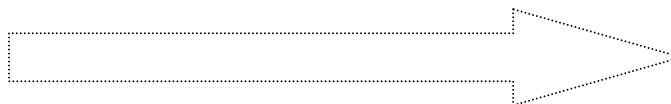
1. Mogu razumjeti osobnu, intelektualnu i kulturnu vrijednost učenja drugih jezika.

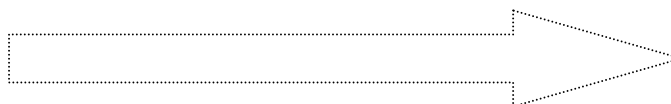
2. Mogu uzeti u obzir ukupne, dugoročne ciljeve koji se temelje na potrebama i očekivanjima.

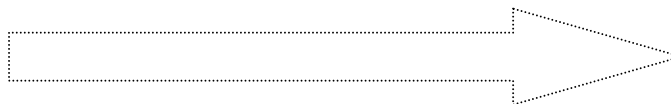
3. Mogu uzeti u obzir različitu motivaciju za učenje nekog jezika.

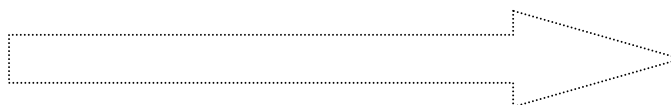
4. Mogu uzeti u obzir kognitivne potrebe učenika (rješavanje problema, želju za komunikacijom, želju za stjecanjem znanja itd.)

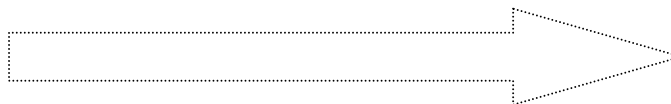
5. Mogu uzeti u obzir afektivne potrebe učenika (osjećaj postignuća, zadovoljstva itd.)

6. Mogu uzeti u obzir i procijeniti očekivanja i utjecaj nositelja interesa u obrazovanju (poslodavci, roditelji, agencije itd.)

7. Mogu uzeti u obzir ciljane razine postignuća određene kurikulumom (npr. koje proizlaze iz Zajedničkog europskog referentnog okvira za jezike)

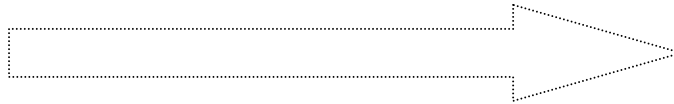

C. Uloga nastavnika jezika

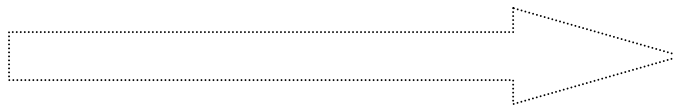
1. Mogu promicati učenicima, roditeljima i drugima vrijednosti i korisnost učenja jezika.

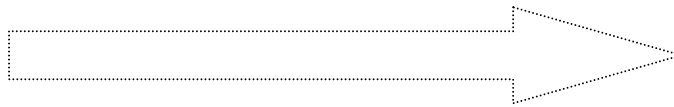
2. Mogu cijeniti i upotrijebiti vrijednost koju razrednom okruženju daju učenici drugog kulturnog podrijetla.

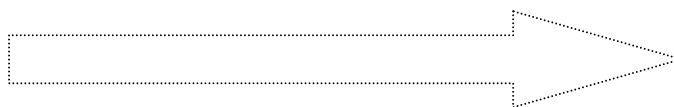
3. Mogu uzeti u obzir znanje drugih jezika koje učenici možda već posjeduju i pomoći im da iskoriste ta znanja pri učenju novih jezika.

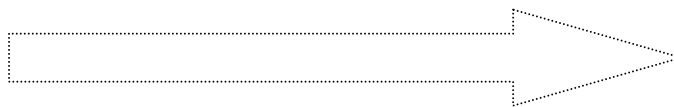
4. Mogu se oslanjati na prikladne teorije jezika, učenja, kulture itd. te na relevantne rezultate istraživanja i voditi se njima u mom poučavanju.

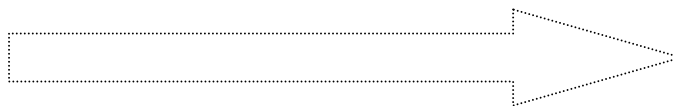
5. Mogu kritički procjenjivati moje poučavanje na temelju iskustva, povratne informacije od učenika i ishoda učenja te ga prilagođavati na odgovarajući način.

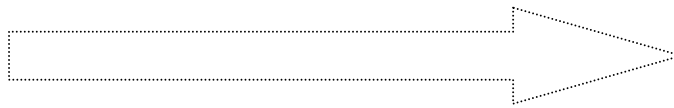
6. Mogu kritički procjenjivati moje poučavanje prema teorijskim principima.

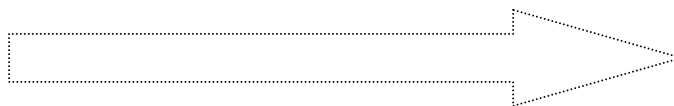
7. Mogu prihvatiti povratne informacije mojih kolega i mentora o mom poučavanju i uvrstiti ih u poučavanje.

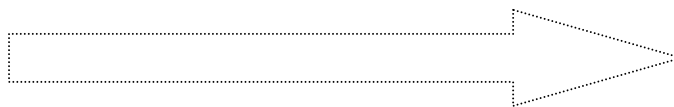
8. Mogu promatrati moje kolege i pri tom prepoznavati različite metodičke aspekte njihovog poučavanja te im mogu ponuditi konstruktivnu povratnu informaciju.

9. Mogu pronaći relevantne članke, časopise i rezultate istraživanja o raznim aspektima poučavanja i učenja.

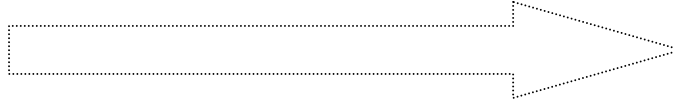

10. Mogu prepoznati i istražiti specifične pedagoško- didaktičke probleme povezane s mojim učenicima ili s mojim poučavanjem u formi akcijskog istraživanja.

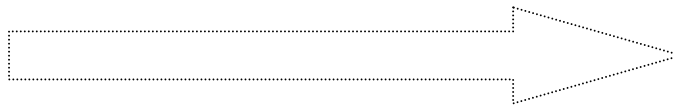

D. Institucijski resursi i ograničenja

1. Mogu procijeniti kako upotrijebiti resurse koji su mi dostupni u školi (projektori, računala, knjižnicu itd.)

2. Mogu prepoznati organizacijska i resursna ograničenja koja postoje u mojoj školi i prilagoditi moje poučavanje sukladno njima.

Metodologija

Uvod

Metodologija je implementacija ciljeva učenja kroz procedure poučavanja. Zasniva se na principima koji proizlaze iz teorija jezičnog opisa, učenja jezika i jezične uporabe.

Specifične procedure poučavanja mogu se primijeniti tako da podržavaju učenje o aspektima jezičnog sustava kao što su gramatika, vokabular i izgovor. Ipak, metodologija bi trebala reflektirati i činjenicu da su ti aspekti jezika uvijek prisutni pri uvježbavanju vještina te su zbog toga nerazdvojivo povezani s komunikacijom. Isto tako, i poučavanje kulture i njen odnos s jezikom zahtijevat će specifične metodološke uvide.

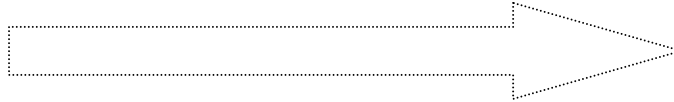
- A. Govorenje / Govorna interakcija
- B. Pisanje / Pismena interakcija
- C. Slušanje
- D. Čitanje
- E. Gramatika
- F. Vokabular
- G. Kultura

A. Govorenje / Govorna interakcija

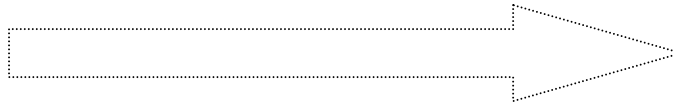
1. Mogu stvoriti suradničku atmosferu koja potiče učenike na uključivanje u govorne aktivnosti.

2. Mogu procijeniti i odabrati prikladne govorne i interakcijske aktivnosti koje ohrabruju sudjelovanje učenika različitih sposobnosti.

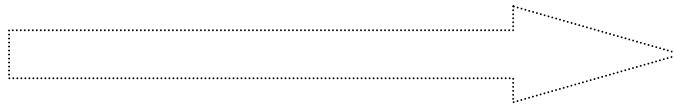
3. Mogu procijeniti i odabrati prikladne govorne i interakcijske aktivnosti koje ohrabruju učenike u izražavanju vlastitih mišljenja, identiteta, kulture itd.

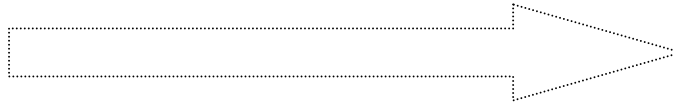
4. Mogu procijeniti i odabrati niz prikladnih govornih i interakcijskih aktivnosti (diskusija, igranje po ulogama, rješavanje problema itd.) za razvoj tečnosti

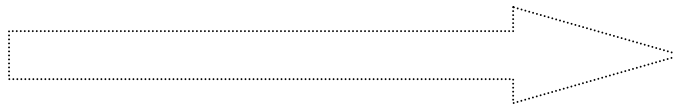
5. Mogu procijeniti i odabrati različite aktivnosti koje će pomoći učenicima da postanu svjesni različitih vrsta tekstova (telefonski razgovori, razmjene, govori, itd.) te da ih počnu upotrebljavati.

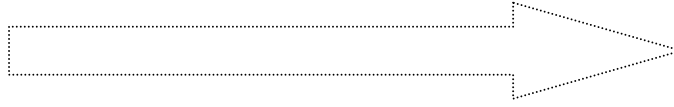
6. Mogu procijeniti i odabrati različite materijale koji simuliraju govorne aktivnosti (vizualna pomagala, tekstove, autentične materijale, itd.).

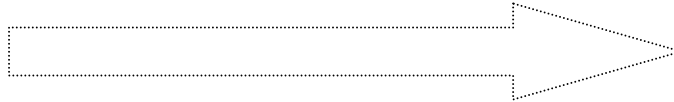
7. Mogu procijeniti i odabrati aktivnosti koje pomažu učenicima da aktivno sudjeluju u usmenim razmjenama (razgovorima, razmjenama, itd.) te da započnu komunikaciju ili da odgovaraju na prikladan način.

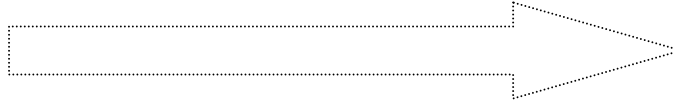
8. Mogu procijeniti i odabrati raznolike aktivnosti koje će pomoći učenicima da prepoznaju i upotrebljavaju tipične karakteristike govornog jezika (neformalni jezik, diskurzivne partikule, itd.)

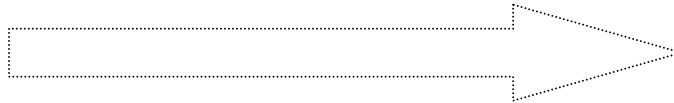
9. Mogu pomoći učenicima u korištenju komunikacijskih strategija (traženju pojašnjenja, provjeri razumijevanja, itd.) i kompenzacijskih strategija (parafraziranje, pojednostavljivanje, itd.) pri sudjelovanju u govornim interakcijama.

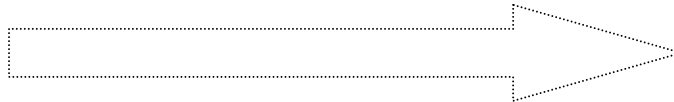
10. Mogu procijeniti i odabrati različite tehnike koje pomažu učenicima u razvoju svjesnosti i sposobnosti diskriminacije zvukova ciljnog jezika i pomoći im u njihovu izgovoru.

11. Mogu procijeniti i odabrati različite tehnike koje će pomoću učenicima da postanu svjesni naglaska, ritma i intonacije te da ih upotrebljavaju.

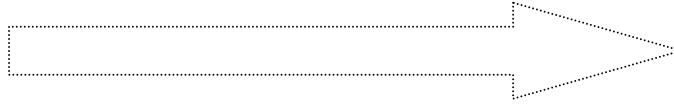

12. Mogu procijeniti i odabrati niz aktivnosti za razvoj točnosti (gramatika, izbor riječi, itd.)

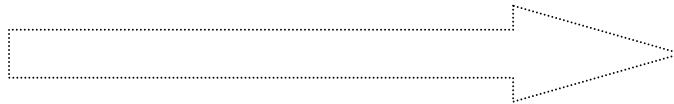

B. Pisanje / Pismena interakcija

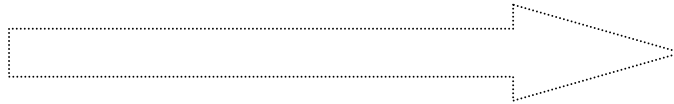
1. Mogu procijeniti i odabrati prikladne aktivnosti koje ohrabruju učenike u razvoju njihovih kreativnih potencijala.

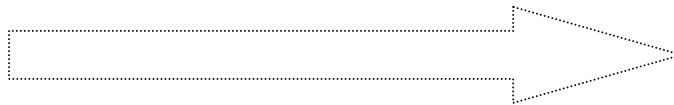
2. Mogu procijeniti i odabrati niz prikladnih aktivnosti pisanja koje će pomoći učenicima da postanu svjesni prikladnih jezičnih oblika u različitim vrstama tekstova i da ih počnu koristiti (pisma, priče, izvještaj itd.)

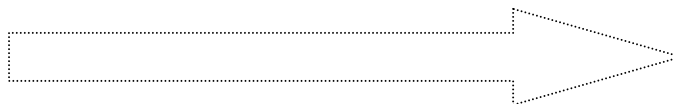
3. Mogu procijeniti i odabrati tekstove iz raspona tekstualnih vrsta koji će služiti kao dobri primjeri za učeničko pisanje.

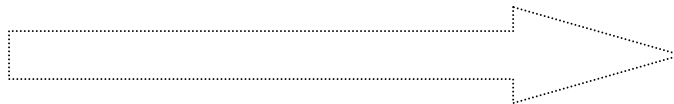
4. Mogu procijeniti i odabrati različite materijale (izvorni materijali, vizualna sredstva, itd.) koji potiču aktivnost pisanja.

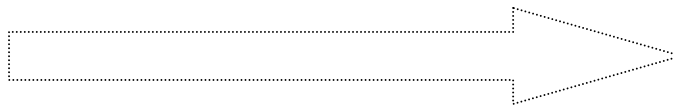
5. Mogu procijeniti i odabrati aktivnosti koje pomažu učenicima da sudjeluju u pismenim razmjenama (e – mail, molba za posao itd.) i potaknuti ih da počnu pisati ili da odgovaraju na tekstove na prikladan način.

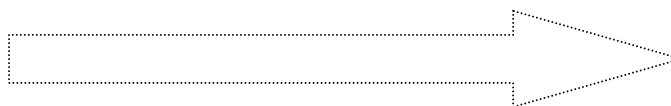
6. Mogu pomoći učenicima u sakupljanju i razmjeni informacija za njihove pismene zadatke.

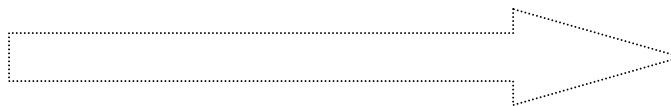
7. Mogu pomoći učenicima u planiranju i strukturiranju pismenih tekstova (npr. korištenje mentalnih mapa, pisanje koncepata, itd.)

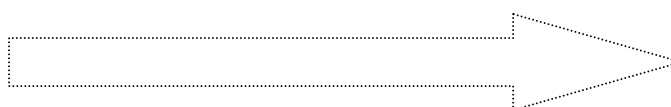
8. Mogu pomoći učenicima da prate, razmišljaju, uređuju i poboljšavaju svoje pisanje.

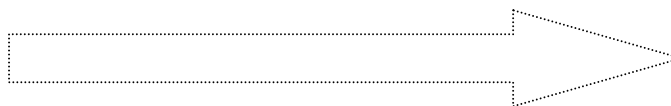
9. Mogu koristiti suradničko vrednovanje (učenik-učenika) i povratnu informaciju kao pomoć pri procesu pisanja.

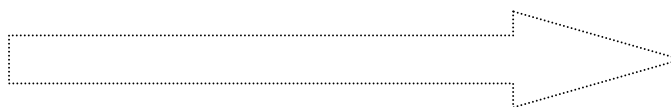
10. Mogu koristiti različite tehnike koje pomažu učenicima u razvoju svjesnosti o strukturi, koherentnosti i koheziji teksta te o sastavljanju tekstova u skladu s time.

11. Mogu procijeniti i odabrati različite tehnike pomoću kojih će učenici postati svjesni pravila pisanja i iznimaka u pisanju te će ih moći primjenjivati.

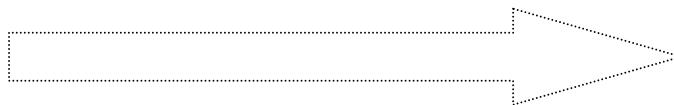

12. Mogu procijeniti i odabrati aktivnosti pisanja koje konsolidiraju učenje (gramatika, vokabular, pravila pisanja, itd.)

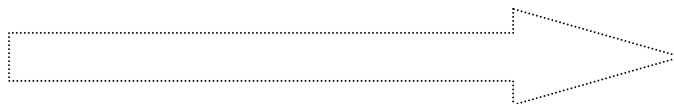

C. *Slušanje*

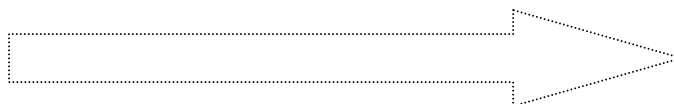
1. Mogu odabrati tekstove u skladu s potrebama, interesima i jezičnim razinama učenika.

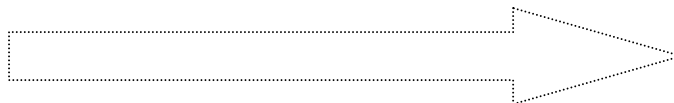
2. Mogu osmisлити niz aktivnosti prije slušanja koje će pomoći učenicima da se snalaze u tekstu.

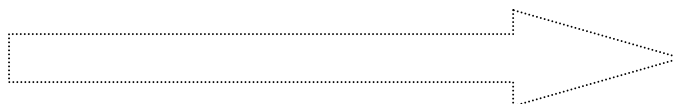
3. Mogu poticati učenike da upotrebljavaju svoje znanje o temi i svoja očekivanja o tekstu za vrijeme slušanja.

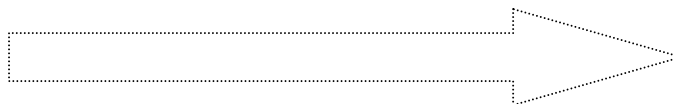
4. Mogu pripremiti i odabrati aktivnosti za uvježbavanje i razvoj različitih strategija slušanja (slušanje da bi se shvatilo glavnu misao, specifične informacije, itd.)

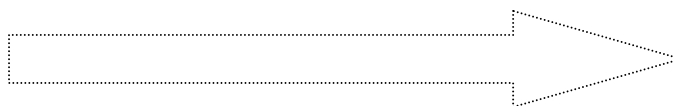
5. Mogu osmisлити i odabrati različite aktivnosti koje će pomoći učenicima u prepoznavanju i interpretiranju tipičnih karakteristika govornog jezika (ton glasa, intonacija, govorni stil itd.)

6. Mogu pomoći učenicima u primjeni strategija u svladavanju poteškoća s tipičnim aspektima govornog jezika (pozadinska buka, redundantnost nepotrebna ponavljanja, itd.)

7. Mogu pomoći učenicima u primjeni strategija u svladavanju poteškoća s nepoznatim vokabularom ili tekstom.

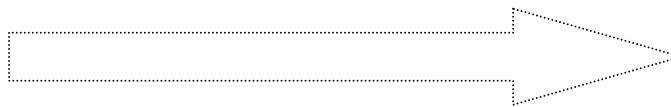

8. Mogu procijeniti i odabrati različite zadatke poslije slušanja da bi se osigurala poveznica između slušanja i ostalih vještina.

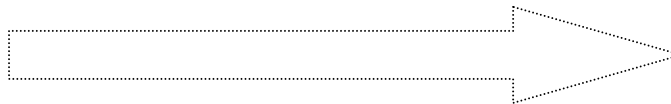

D. Čitanje

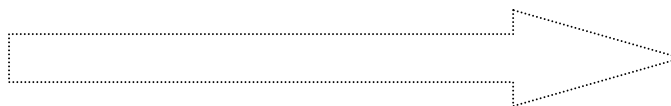
1. Mogu odabrati tekstove u skladu s potrebama, interesima i jezičnim razinama učenika.

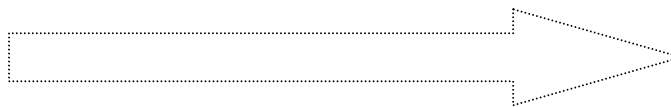
2. Mogu osmisliti niz aktivnosti prije čitanja koje će pomoći učenicima da se snalaze u tekstu.

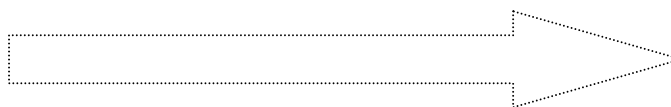
3. Mogu poticati učenike da upotrebljavaju svoje znanje o temi i svoja očekivanja o tekstu za vrijeme čitanja.

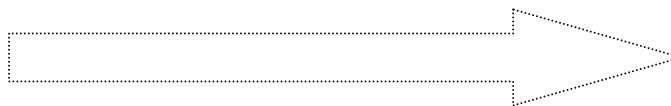
4. Mogu primijeniti različite načine čitanja teksta u razredu (npr. glasno, tiho, u grupama, itd.)

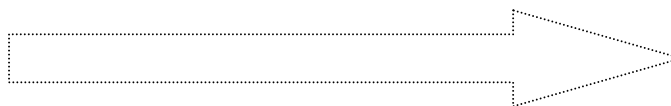
5. Mogu organizirati različite aktivnosti radi uvježbavanja i razvoja raznih strategija sukladno svrsi čitanja (*skimming*, *scanning*, odnosno čitanje radi snalaženja i čitanje radi nalaženja informacija)

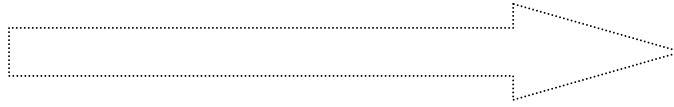
6. Mogu pomoći učenicima u razvoju različitih strategija za svladavanje poteškoća s teškim ili nepoznatim vokabularom u tekstu.

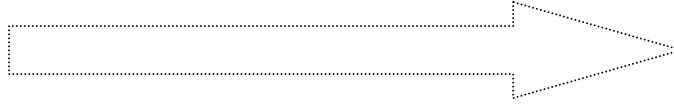
7. Mogu procijeniti i odabrati različite zadatke poslije čitanja da bi se osigurala poveznica između čitanja i ostalih vještina.

8. Mogu preporučiti knjige u skladu s potrebama, interesima i jezičnim razinama učenika.

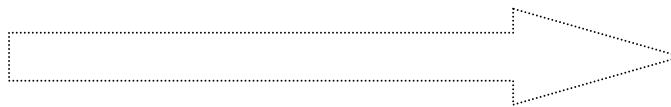

9. Mogu pomoći učenicima u razvoju vještina kritičkog čitanja (refleksija, interpretacija, analiza, itd.)

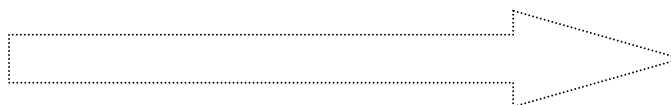

E. Gramatika

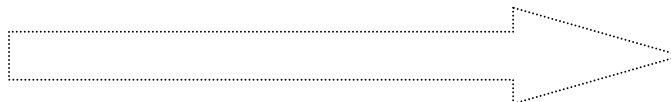
1. Mogu uvesti jedan segment gramatičkog sadržaja i pomoći učenicima da ga uvježbaju u prikladnom kontekstu i na prikladnim tekstovima.

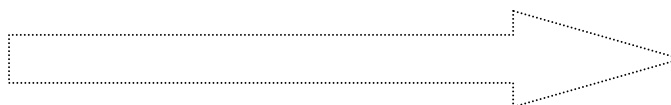
2. Mogu uvesti nove ili nepoznate gramatičke jedinice i pomoći učenicima da se s njima upoznaju na različite načine. (nastavnička prezentacija, osvještavanje, skretanje pažnje, otkrivanje, itd.)

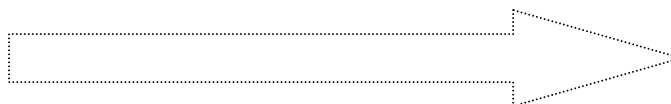
3. Mogu odgovoriti na pitanja koja bi učenici mogli postavljati u vezi s gramatikom i, ukoliko je potrebno, referirati se na odgovarajuće, referentne knjige iz područja gramatike.

4. Mogu primjereno upotrebljavati gramatički metajezik u skladu s predznanjem učenika i njihovim potrebama.

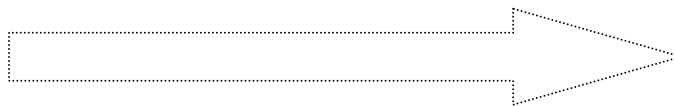

5. Mogu procijeniti i odabrati gramatičke vježbe i aktivnosti koje podržavaju učenje i potiču usmenu i pismenu komunikaciju.

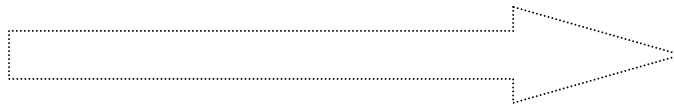

F. Vokabular

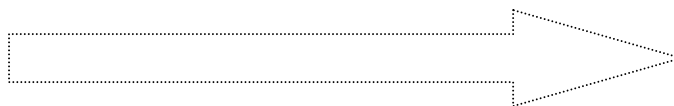
1. Mogu procijeniti i odabrati razne aktivnosti koje će pomoći učenicima u usvajanju vokabulara.

2. Mogu procijeniti i odabrati zadatke koji pomažu učenicima u uporabi novog vokabulara u usmenom i pismenom kontekstu.

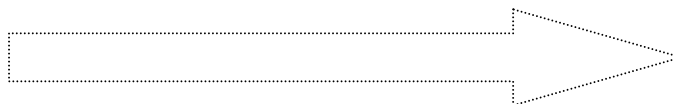

3. Mogu procijeniti i odabrati aktivnosti koje povećavaju učeničku svjesnost razlika u registru.

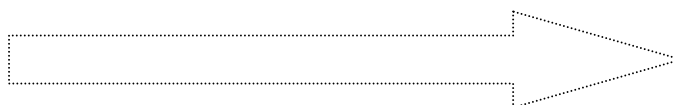

G. Kultura

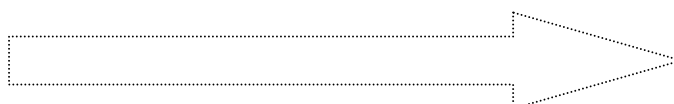
1. Mogu procijeniti i odabrati različite tekstove, izvorne materijale i aktivnosti koje će pobuditi učenički interes i pomoći im u razvoju znanja i razumijevanja vlastite kulture i kulture drugog jezika (kulturološke činjenice, događaji, stavovi, identitet, itd.)

2. Mogu stvoriti prilike u kojima će učenici moći istraživati kulturu zajednice ciljnog jezika izvan učionice (internet, e-mail itd.)

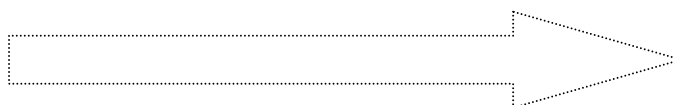
3. Mogu procijeniti i odabrati različite tekstove, izvorne materijale i aktivnosti pomoću kojih će učenici postati svjesni sličnosti i razlika u sociokulturnim „normama i ponašanju“.

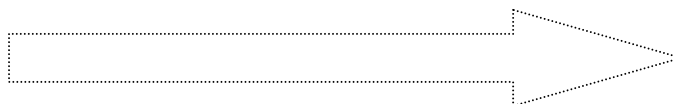
4. Mogu procijeniti i odabrati aktivnosti (igranje uloga, simulirane situacije, itd.) koje će pomoći učenicima u razvoju njihove sociokulturne kompetencije.

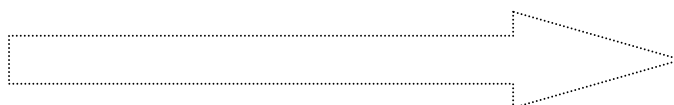
5. Mogu procijeniti i odabrati različite tekstove, izvorne materijale i aktivnosti koje će učenicima pomoći u razmišljanju o konceptu „drugacijeg“ i u razumijevanju različitih sustava vrijednosti.

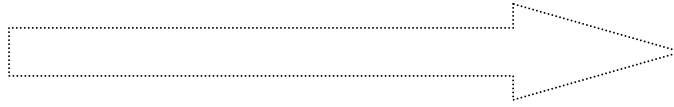
6. Mogu procijeniti i odabrati različite tekstove, izvorne materijale i aktivnosti pomoću kojih će učenici postati svjesni stereotipnih stajališta i preispitivati ih.

7. Mogu procijeniti i odabrati aktivnosti koje će povećati učeničku međukulturnu svjesnost.

8. Mogu procijeniti i odabrati različite tekstove i aktivnosti kroz koje će učenici postati svjesni međudnosa kulture i jezika.

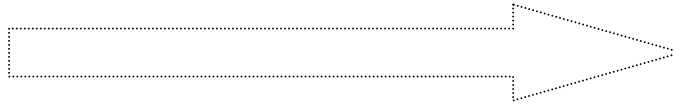

Resursi

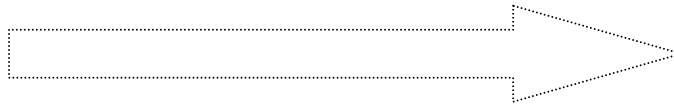
Uvod

Ovaj dio razmatra različite resurse kojima se nastavnici mogu poslužiti u procesu pronalazjenja, odabira i /ili formiranja ideja, odabira tekstova i aktivnosti te referentnog materijala korisnog za učenike. Nacionalni kontekst sa svojim kurikulumom i preporukama ima važnu ulogu u donošenju odluka vezanih za korištenje udžbenika. Lokalni kontekst i institucionalni resursi i ograničenja utječu na opremu koja se može upotrebljavati kao i na sam proces odabira i izrade prikladnih materijala. Ciljevi i potrebe učenika, njihova dob, jezična razina, motivacija i interesi određuju vrste resursa i načine njihove uporabe. Zbog toga se, u procesu učenja ne upotrebljavaju samo gotovi materijali, tekstovi i aktivnosti, već i oni koje je izradio sam nastavnik ili koje su izradili učenici, bilo u razredu ili tijekom samostalnog učenja.

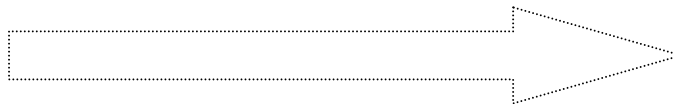
1. Mogu prepoznati i procijeniti niz udžbenika / materijala prema dobi, interesima i jezičnoj razini učenika.

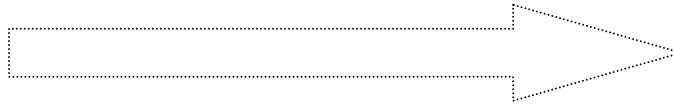
2. Mogu iz udžbenika odabrati one tekstove i aktivnosti prikladne za moje učenike.

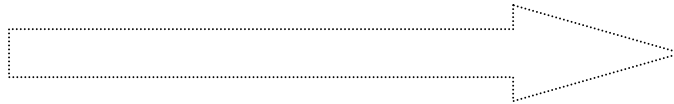
3. Mogu pronaći i odabrati materijale za slušanje i čitanje koji su u skladu s potrebama mojih učenika i to iz različitih izvora, kao što je književnost, masmediji i internet.

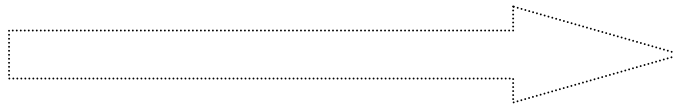
4. Mogu iskoristiti ideje i materijale iz priručnika za nastavnike i u knjigama.

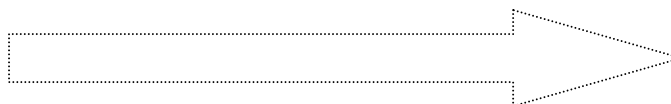
5. Mogu izraditi materijal i osmisliti aktivnosti prikladne za moje učenike.

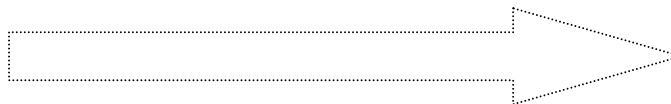
6. Mogu preporučiti rječnike i druge referentne knjige korisne za moje učenike.

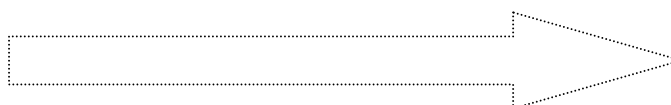
7. Mogu uputiti učenike kako da sami izrađuju materijale, za sebe ili za druge.

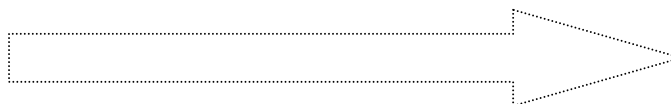
8. Mogu odabrati i upotrebljavati informatičko-komunikacijski materijal i aktivnosti u razredu prikladne za moje učenike.

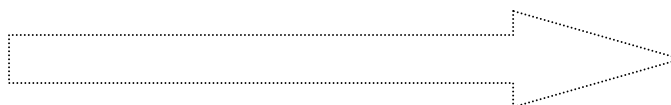
9. Mogu izraditi informatičko-komunikacijski materijal i aktivnosti prikladne za moje učenike.

10. Mogu uputiti učenike kako se koristiti internetom za pronalaženje informacija.

11. Mogu upotrebljavati i kritički procjenjivati informatičko-komunikacijske programe i platforme za učenje.

Planiranje nastave

Uvod

Planiranje nastavnog sata ili perioda poučavanja povezano je s glavnim didaktičkim pitanjima – zašto, što i kako: zašto bi se trebalo usredotočiti na specifični cilj učenja, što – koji materijal odabrati i kako upotrebljavati materijal za učenje.

Za nastavnika je najvažnije znati na osnovu čega donosi odluke o materijalu koji će donijeti u razred i koje će aktivnosti odabrati. Ta odluka ovisi o zahtjevima kurikuluma i o specifičnoj grupi učenika. Nastavnici moraju poznavati kurikulum i načine transformacije njegovih aspekata u jasne ciljeve koje će učenici moći razumjeti.

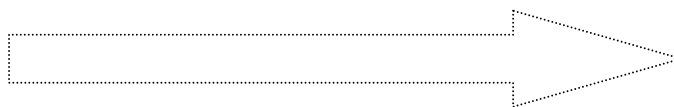
Izbor sadržaja je usko povezan s ciljevima. Samo praćenje udžbenika često nije dovoljno jer udžbenik predstavlja samo autorovu interpretaciju kurikuluma i rijetko uzima u obzir pojedine učenike.

Planiranje aktivnosti ovisi i o ciljevima i o sadržajima učenja te od nastavnika zahtijeva da razmotre kako će učenici doseći zadane ciljeve kroz odabrani materijal. Pri planiranju nastave, nastavnikovo znanje o teoriji učenja jezika, cijelom rasponu metodologija, resursima i aktivnostima za učenike jednako su važni kao i znanje o sposobnostima pojedinog učenika.

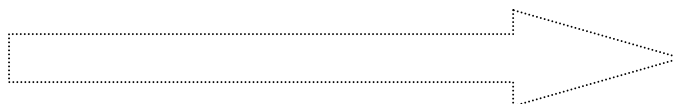
- A. Određivanje ciljeva učenja
- B. Nastavni sadržaj
- C. Organizacija

A. Određivanje ciljeva učenja

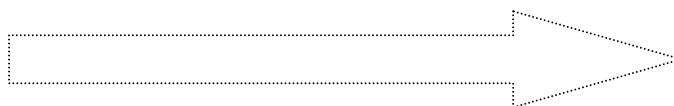
1. Mogu prepoznati zahtjeve iz kurikuluma i odrediti ciljeve učenja u skladu s potrebama i interesima svojih učenika.

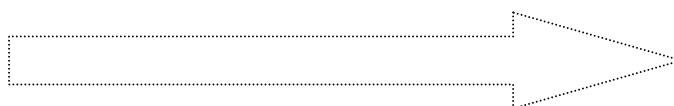
2. Mogu planirati specifične ciljeve učenja za pojedine nastavne sate.

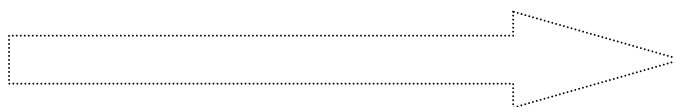
3. Mogu odrediti ciljeve koji će poticati učenike da dosegnu svoje pune potencijale.

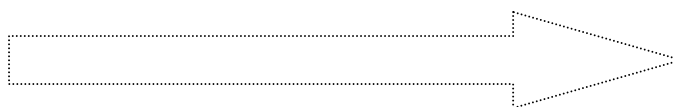
4. Mogu odrediti ciljeve koji će uzimati u obzir različite razine sposobnosti i posebne obrazovne potrebe učenika.

5. Mogu odlučivati hoću li ciljeve formulirati u terminima vještina, tema, situacija ili terminima jezičnog sustava (funkcije, pojmovi, oblici itd.)

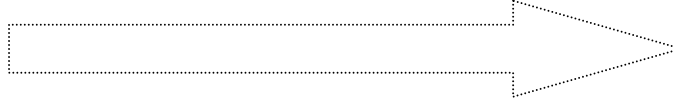

6. Mogu odrediti ciljeve koji će poticati učenike da razmišljaju o svom učenju.

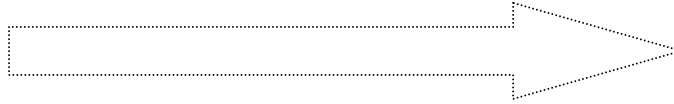

B. Nastavni sadržaj

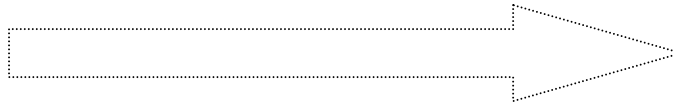
1. Mogu izraditi nastavni plan/planove za periode poučavanja koherentno i s raznolikim slijedom sadržaja.

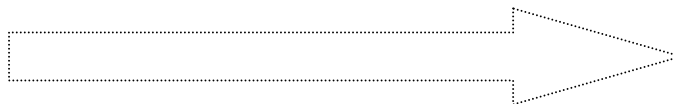
2. Mogu izmjenjivati i prilagođavati aktivnosti koje će obuhvatiti različite vještine i kompetencije učenika.

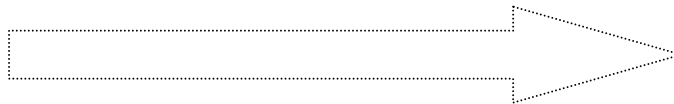
3. Mogu planirati aktivnosti koje će osigurati međuovisnost slušanja, čitanja, pisanja i govorenja.

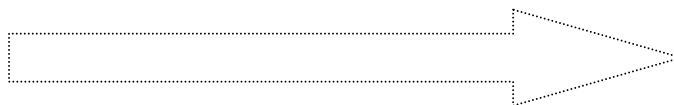
4. Mogu planirati aktivnosti koje će naglasiti međuovisnost jezika i kulture.

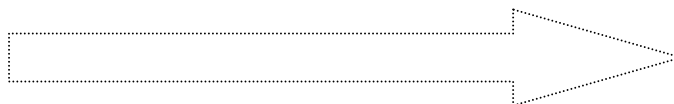
5. Mogu planirati aktivnosti koje povezuju gramatiku i vokabular s komunikacijom.

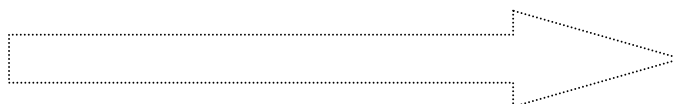
6. Mogu planirati poučavanje elemenata drugih predmeta upotrebljavajući ciljni jezik (međupredmetno poučavanje sadržaja, jezično – sadržajno integrirana nastava - predmetna nastava na stranom jeziku, itd.).

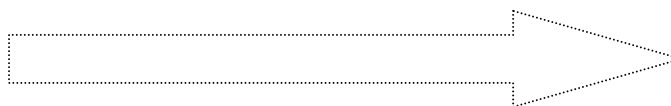
7. Mogu odrediti vrijeme potrebno za pojedine teme i aktivnosti te planirati u skladu s time.

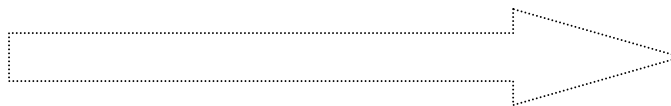
8. Mogu osmisliti aktivnosti koje potiču svjesnost učenika i graditi na njihovom postojećem znanju.

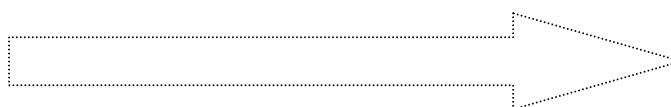
9. Mogu izmjenjivati i prilagođavati aktivnosti koje će povećati i podržavati učeničku motivaciju i interese.

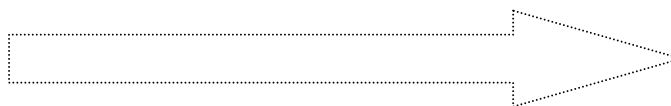
10. Mogu izmjenjivati i prilagođavati aktivnosti koje će odgovarati učeničkim stilovima učenja.

11. Mogu iskoristiti povratne informacije i učeničke komentare i uključiti ih u moje buduće nastavne planove.

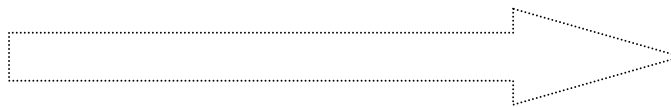

12. Mogu uključiti učenike u moje planiranje nastave.

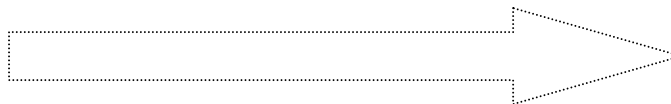

C. Organizacija nastave

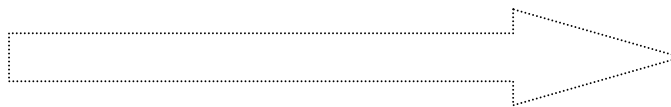
1. Mogu odabrati i planirati različite, prikladne oblike organizacije nastave (frontalni, individualni, u paru, u skupini).

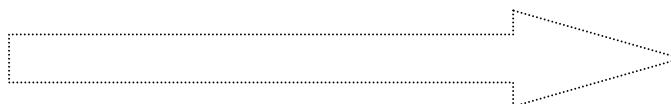
2. Mogu planirati učeničke prezentacije i učeničku interakciju.

3. Mogu planirati kada i kako koristiti jezik cilja, uključujući i metajezik koji će morati upotrebljavati u razredu.

4. Mogu planirati nastavne sate i periode poučavanja s drugim nastavnicima i /ili studentima (timsko poučavanje, s nastavnicima drugih predmeta, itd.)

Izvođenje nastave

Uvod

Ovaj dio o izvođenju nastave fokusira se na ono što nastavnici stranih jezika čine u razredu i na vještine koje su za to potrebne. Prva od njih, izražena u obliku široke kategorije, jest primjena nastavne pripreme. Pod time se podrazumijeva sposobnost određivanja redoslijeda aktivnosti na koherentan, ali ipak fleksibilan način, da bi se uzelo u obzir ono što je prethodno naučeno i kako bi se moglo prilagoditi individualnim jezičnim izvedbama u razredu.

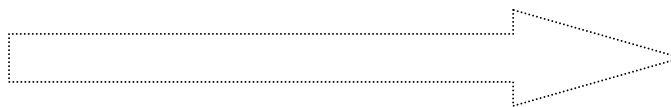
Ovaj dio također ističe osobito važnu nastavnikovu interakciju s razredom tijekom poučavanja i učenja. Interakcijom se smatra započinjanje nastavnog sata i održavanje pažnje, ali i poticanje učeničkih inicijativa i odgovora, kao i sposobnost rada i spremnost na prilagođavanje raznim stilovima i strategijama učenja. Također je detaljno razrađena i nastavnikova sposobnost u vođenju događaja u razredu, organizaciji različitih načina rada i upotrebi resursa, edukacijskih medija i informatičko-komunikacijske tehnologije.

Posljednja grupa deskriptora fokusira se na nastavnikovu uporabu ciljnog jezika u razredu. Iskustvo i istraživanja pokazuju da je pri tom najvažnija vještina odlučivanja kada je najučinkovitije, u terminima učenja, upotrebljavati ciljni jezik i u koje svrhe, a kada je pak prikladnije pribjeći uporabi materinskog jezika. Također je uključena i nastavnikova sposobnost pomaganja u razumijevanju onog što je rečeno ili napisano, te poticanja na uporabu ciljnog jezika u međusobnoj komunikaciji i u komunikaciji s nastavnikom.

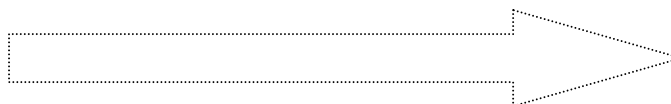
- A. Primjena nastavne pripreme
- B. Sadržaj
- C. Interakcija s učenicima
- D. Upravljanje razredom
- E. Jezik u razredu

A. Primjena nastavne pripreme

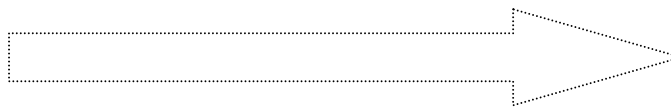
1. Mogu započeti sat na zanimljiv način.

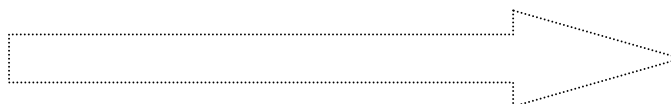
2. Mogu biti fleksibilan u primjeni nastavne pripreme i prilagođavati je tijekom sata učeničkim interesima.

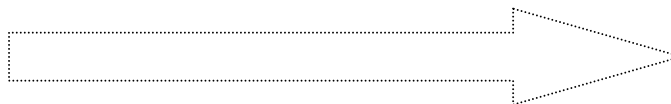
3. Mogu postići da se prijelazi između aktivnosti i zadataka za individualni rad, radu u skupini i s cijelim razredom odvijaju bez zastoja.

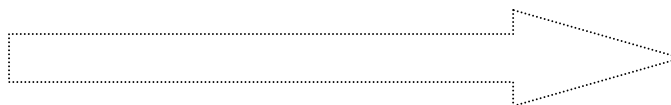
4. Mogu prilagoditi moju vremensku raspodjelu sata ako se dogode nepredviđene situacije.

5. Mogu vremenski odrediti trajanje aktivnosti u razredu u skladu s rasponom pažnje pojedinih učenika.

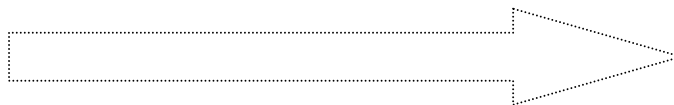

6. Mogu završiti nastavni sat na jasan način.

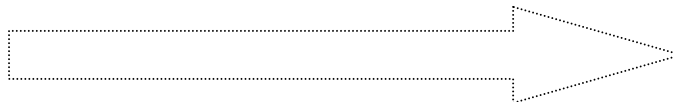

B. Sadržaj

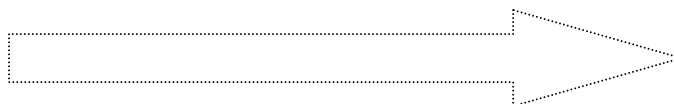
1. Mogu prezentirati jezične sadržaje (nove ili prethodno obrađene, teme i sl.) na prikladan način i za pojedince i za specifične grupe učenika.

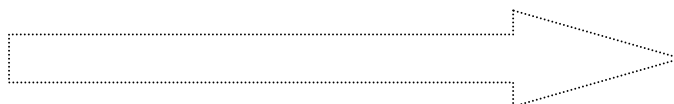
2. Mogu povezati sadržaje koje poučavam s učeničkim znanjem i prethodnim iskustvom učenja jezika.

3. Mogu povezati ono što poučavam s tekućim događajima lokalnog i međunarodnog konteksta.

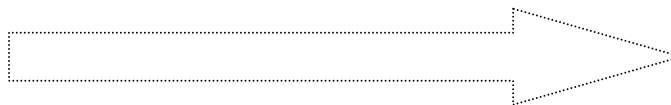

4. Mogu povezati jezik koji poučavam s kulturom njegovih govornika.

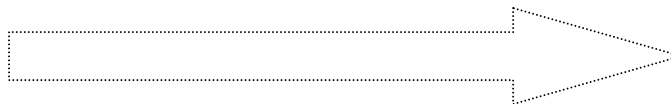

C. Interakcija s učenicima

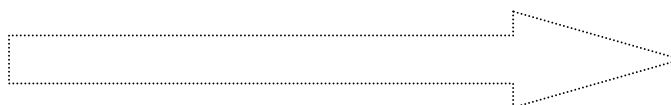
1. Mogu uspostaviti radnu atmosferu u učionici i privući pažnju učenika na početku sata.

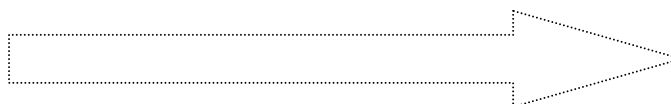
2. Mogu održavati i maksimalizirati pažnju učenika tijekom cijelog sata.

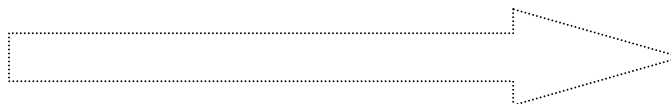
3. Mogu biti susretljiv/a i podržavati učeničke inicijative i interakciju.

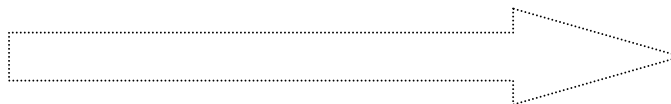
4. Mogu poticati učenike da sudjeluju kad god je to moguće.

5. Mogu se prilagođavati različitim stilovima učenja.

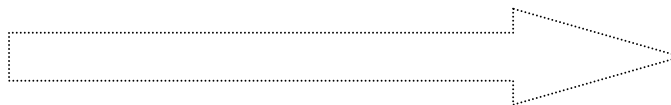

6. Mogu eksplicitno poučavati strategije učenja i pomoći učenicima da ih razviju.

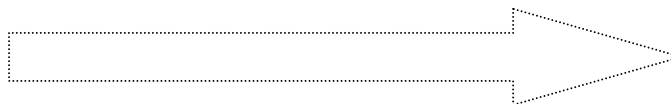

D. Upravljanje razredom

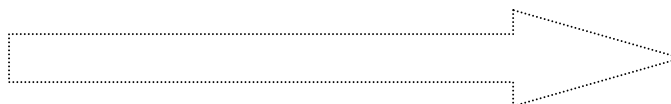
1. Mogu preuzeti različite uloge sukladno potrebama učenika i sukladno aktivnostima (izvor znanja, posrednik, supervizor, itd.)

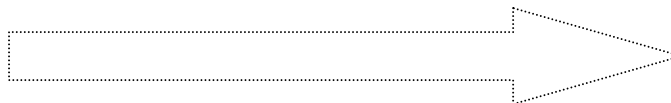
2. Mogu stvoriti uvjete za rad i organizirati individualni rad, rad u skupinama i s cijelim razredom.

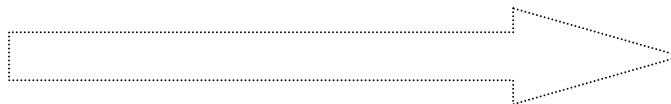
3. Mogu izraditi i učinkovito upotrebljavati resurse (slikovne kartice, grafikone, itd.)

4. Mogu učinkovito upotrebljavati edukacijske medije (projektori, informatičko-komunikacijska oprema, video, itd.)

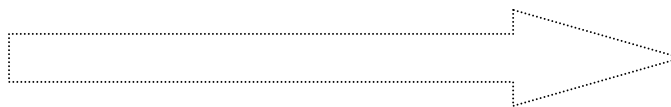

5. Mogu pomoći učenicima i pratiti ih u upotrebi različitih oblika informatičko-komunikacijske tehnologije i u razredu i izvan njega.

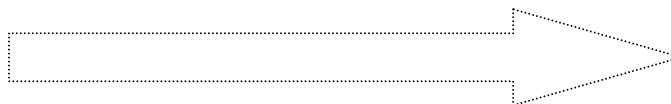

E. Jezik u razredu

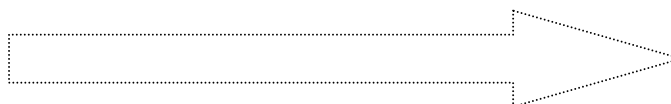
1. Mogu izvoditi nastavni sat na ciljnom jeziku.

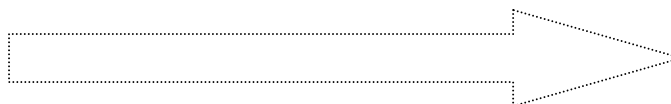
2. Mogu odlučivati kada je prikladno upotrebljavati ciljni jezik, a kada nije.

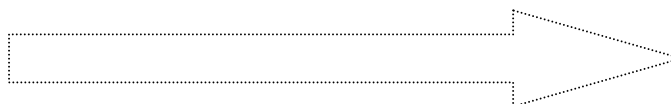
3. Mogu upotrebljavati ciljni jezik kao metajezik.

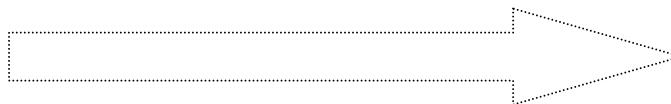
4. Mogu upotrebljavati različite strategije ako učenici ne razumiju ciljni jezik.

5. Mogu poticati učenike na upotrebu ciljnog jezika pri izvođenju aktivnosti.

6. Mogu poticati učenike na usporedbu ciljnog jezika s drugim jezicima koje govore ili koje su učili onda kad im to može biti od pomoći.

Samostalno učenje

Uvod

Učenje jezika u školskom kontekstu podrazumijeva samostalno učenje i suradničko učenje, kao i samostalno učenje uz vodstvo nastavnika. To znači dati pojedinom učeniku ili grupi učenika priliku da preuzmu kontrolu nad pojedinim aspektima vlastitog učenja u svrhu punog ostvarivanja vlastitih potencijala.

Što se tiče samostalnosti u učenju i projekata, preuzimanje kontrole podrazumijeva odabir ciljeva, sadržaja, aktivnosti, rezultata i načina vrednovanja, bilo da se radi samo o nekim aspektima učenja ili o svima, ovisno o situaciji. Samostalno učenje je integralni dio učenja stranih jezika, a ne dodatna metoda poučavanja. Nastavnici moraju znati kako strukturirati sat, kako osmisliti zadatke koji će pomoći učenicima pri odabiru te pomoći njihovu sposobnosti refleksije i vrednovanja vlastitog učenja. Portfoliji mogu pružiti i nastavnicima, i samim učenicima dobar uvid u individualni napredak.

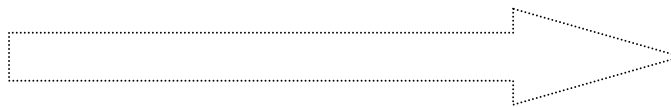
Domaća zadaća i razne izvankurikularne aktivnosti važni su dodaci učenju jezika u školi. Nastavnik je odgovoran u pružanju stvarnih mogućnosti za učenje izvan učionice.

Informatička tehnologija ima sve veću ulogu u učenju stranih jezika i od nastavnika se zahtijeva da budu sposobni služiti se informatičkim sustavima i računalnom komunikacijom. Okruženja suradničkog učenja i individualna upotreba informacijskih resursa potiču samostalno učenje i, ako se pravilno primjenjuju, potiču samostalnost u učenju.

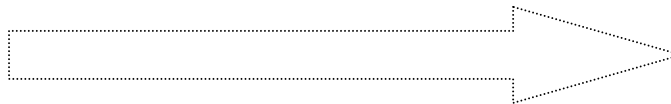
- A. Samostalnost u učenju
- B. Domaća zadaća
- C. Projektna nastava
- D. Portfoliji
- E. Virtualne učionice
- F. Izvankurikularne aktivnosti

A. Samostalnost u učenju

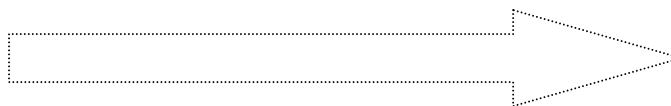
1. Mogu procijeniti i odabrati razne aktivnosti koje će pomoći učenicima da razmišljaju o stečenom znanju i kompetencijama.

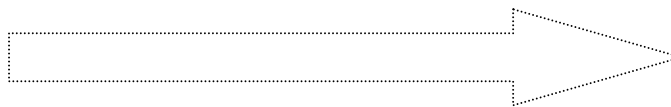
2. Mogu procijeniti i odabrati razne aktivnosti koje će pomoći učenicima u prepoznavanju i razmišljanju o vlastitim procesima učenja i stilovima učenja.

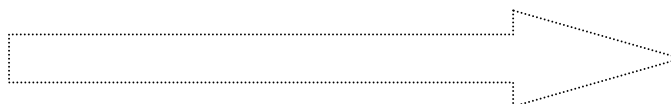
3. Mogu uputiti učenike i pomoći im u određivanju vlastitih ciljeva i planiranju svog učenja.

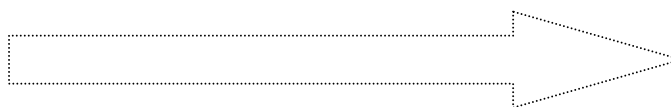
4. Mogu procijeniti i odabrati zadatke koji će pomoći učenicima u refleksiji i razvoju specifičnih strategija i vještina učenja.

5. Mogu pomoći učenicima u izboru zadataka u skladu s individualnim potrebama i interesima.

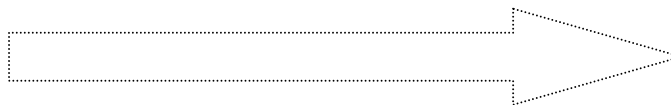

6. Mogu pomoći učenicima da razmišljaju i vrednuju svoj proces učenja i da procjenjuju rezultate.

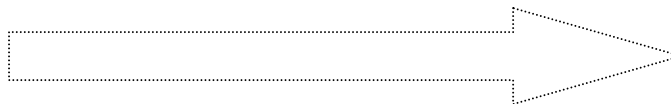

B. Domaća zadaća

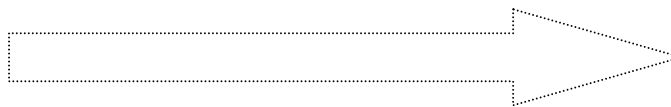
1. Mogu procijeniti i odabrati najprikladnije zadatke koje će učenici rješavati kod kuće.

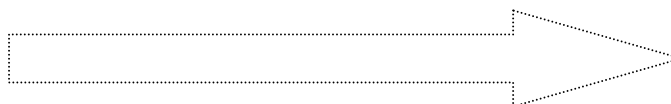
2. Mogu odrediti domaću zadaću u dogovoru s učenicima.

3. Mogu osigurati neophodnu potporu za učenike kako bi domaću zadaću mogli riješiti samostalno i mogu im pomoći u organizaciji vremena.

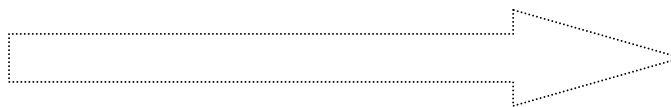

4. Mogu vrednovati domaću zadaću prema valjanim i jasno određenim kriterijima.

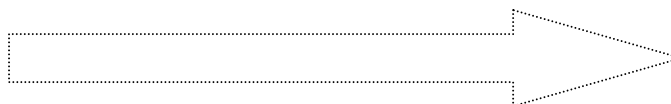

C. Projektna nastava

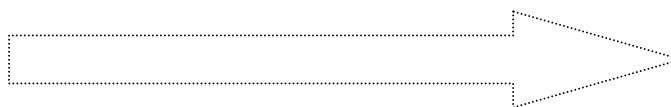
1. Mogu planirati i voditi projekte sukladno s relevantnim ciljevima.

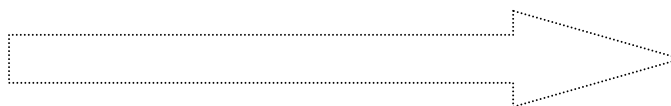
2. Mogu planirati i organizirati kros-kurikularni rad samostalno i u suradnji s drugim nastavnicima.

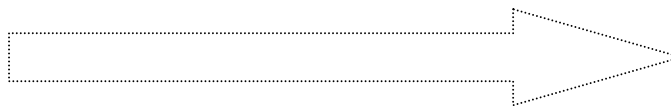
3. Mogu pomoći učenicima pri izboru u različitim fazama rada na projektu.

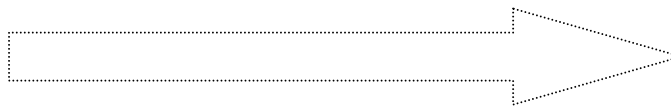
4. Mogu poticati učenike na refleksiju svog rada (dnevnicima, radni dnevnicima itd.)

5. Mogu pomoći učenicima u upotrebi odgovarajućih prezentacijskih pomagala.

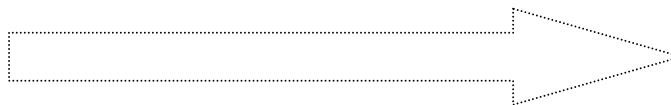

6. Mogu vrednovati proces i rezultate projektnog rada zajedno s učenicima.

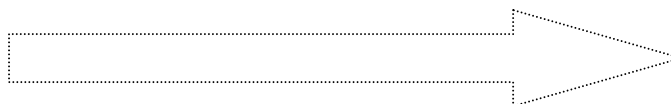

D. Portfoliji

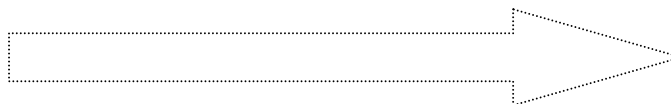
1. Mogu odrediti specifične ciljeve rada s portfolijem (za domaću zadaću, za kontinuirano vrednovanje itd.).

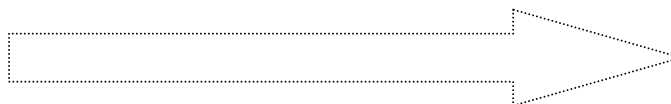
2. Mogu planirati i strukturirati rad s portfolijem.

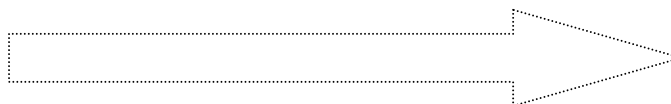
3. Mogu nadzirati i davati konstruktivnu povratnu informaciju o radu s portfolijem.

4. Mogu vrednovati portfolije prema valjanim i jasno određenim kriterijima.

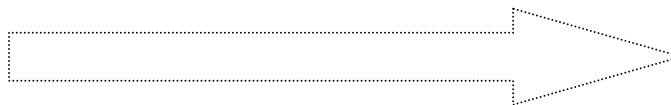

5. Mogu poticati samovrednovanje i suradničko vrednovanje u radu s portfolijem.

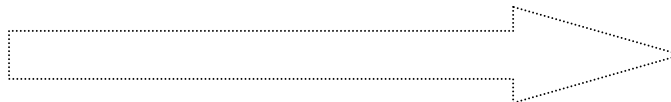

E. Virtualne učionice

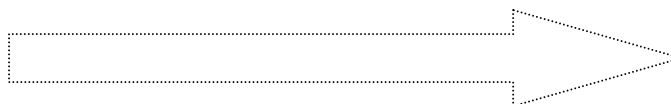
1. Mogu se koristiti raznim informatičko- komunikacijskim resursima (e-mail, web stranice, računalni programi itd.).

2. Mogu savjetovati učenike u pronalaženju prikladnih informatičko- komunikacijskih resursa (web stranice, pretraživači, računalni programi itd.).

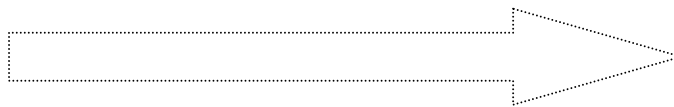

3. Mogu organizirati i olakšati upotrebu različitih virtualnih učionica (platforme za učenje, forumi za raspravu, web stranice itd.).

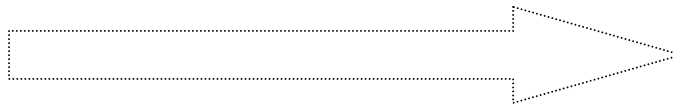

F. Izvan kurikularne aktivnosti

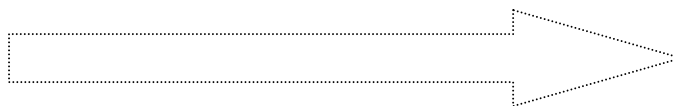
1. Mogu odrediti kad i gdje postoji potreba za izvankurikularnim aktivnostima koje će poticati učenje (učenički časopisi, klubovi, izleti itd.)

2. Mogu odrediti ciljeve školskih putovanja, razmjena i međunarodnih programa suradnje.

3. Mogu pomoći u organizaciji razmjena surađujući s relevantnim osobama i institucijama.

4. Mogu vrednovati obrazovne rezultate školskih putovanja, razmjena i međunarodnih programa suradnje.

Vrednovanje

Uvod

Ova kategorija bavi se izborima koje nastavnik mora napraviti pri vrednovanju procesa i rezultata učenja. Ovi izbori odnose se na široka pitanja kao što su: što vrednovati, kada i kako te na koji način iskoristiti informaciju dobivenu vrednovanjem s ciljem pružanja podrške učenju i poboljšanja vlastitog učenja.

Vrednovanje se može provoditi u obliku testova i ispitivanja, koja predstavljaju sliku učenikove kompetencije ili izvedbe. Mogu se fokusirati na učenikovo znanje jezika i kulture ili na jezičnu izvedbu i sposobnost uporabe jezika u stvarnom kontekstu. Pri sastavljanju testova nastavnik mora odrediti koliko će neki tekst biti valjan u odnosu na ciljeve učenja jezika i koliko će pažnje posvetiti pouzdanosti pri ocjenjivanju. Također je potrebno uzeti u obzir i praktičnost sastavljanja testa i njegove primjene te kako izbjeći da se povratna informacija negativno odrazi na poučavanje.

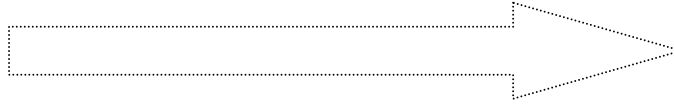
Oblici vrednovanja kao što je portfolio omogućit će kontinuiranu sliku učenikovog napretka, a mogu ih upotrebljavati i nastavnik i učenik. Europski jezični portfolio je vrijedan instrument za samovrednovanje.

Vrednovanje se može provoditi u svrhu sumativnog vrednovanja – na primjer, na kraju polugodišta ili radi izdavanja certifikata – ili u svrhu formativnog vrednovanja, radi dobivanja informacija o učenikovim jakim i slabim točkama i radi pomoći nastavniku i/ili učeniku u planiranju budućeg rada.

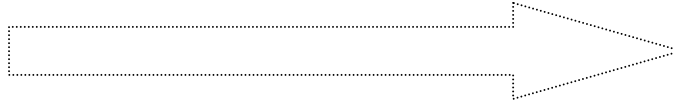
- A. Instrumenti vrednovanja
- B. Vrednovanje
- C. Samovrednovanje i suradničko vrednovanje
- D. Jezična izvedba
- E. Kultura
- F. Analiza pogrešaka

A. Instrumenti vrednovanja

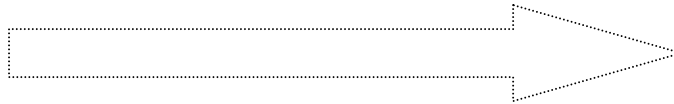
1. Mogu procijeniti i odabrati valjane postupke vrednovanja (testovi, portfoliji, samovrednovanje, itd.) sukladno ciljevima učenja.

2. Mogu se dogovarati s učenicima o tome kako bi njihov rad i napredak trebalo vrednovati.

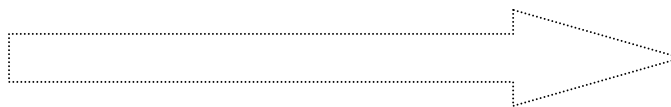

3. Mogu izraditi i upotrebljavati aktivnosti u razredu za praćenje i vrednovanje učeničkog sudjelovanja i izvedbe.

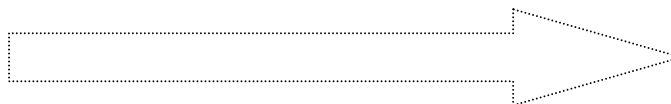

B. Vrednovanje

1. Mogu odrediti slabe točke i područja koja treba poboljšati u učeničkoj izvedbi.

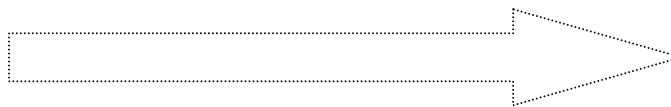
2. Mogu vrednovati učeničku sposobnost rada i suradničkog rada.

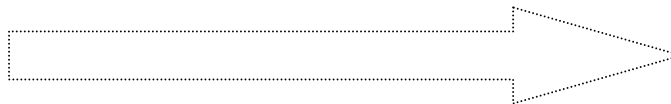
3. Mogu iskoristiti proces i rezultate vrednovanja radi dobivanja informacija o vlastitom poučavanju i planiranje poučavanja i za pojedince i za grupe (tj. formativno vrednovanje).

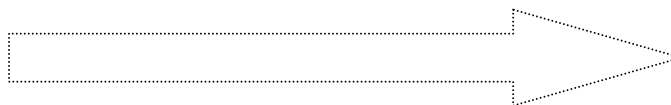
4. Mogu prezentirati moje vrednovanje učeničke izvedbe i njihova napretka u obliku deskriptivne evaluacije, na način da ona bude jasna i razumljiva učeniku, roditeljima i drugima.

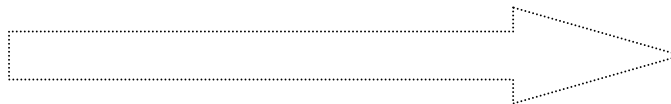
5. Mogu se koristiti prikladnim procedurama vrednovanja za bilježenje i nadzor napretka učenika (izvještaji, liste za provjeru, ocjene, itd.).

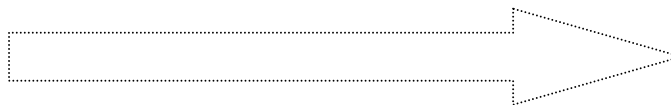
6. Mogu se koristiti skalama za vrednovanje iz Zajedničkog europskog referentnog okvira za jezike.

7. Mogu upotrebljavati valjani institucionalni/ nacionalni/ međunarodni sustav ocjenjivanja pri vrednovanju učeničke izvedbe.

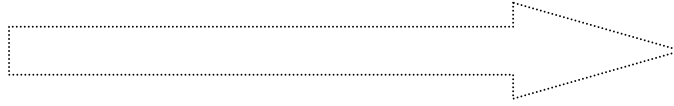

8. Mogu dodjeljivati ocjene za testove i ispitivanja koristeći se jasnim i pouzdanim kriterijima vrednovanja.

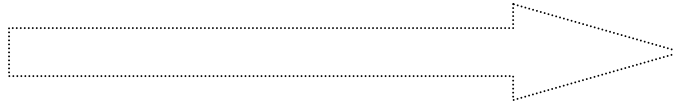

C. Samovrednovanje i suradničko vrednovanje

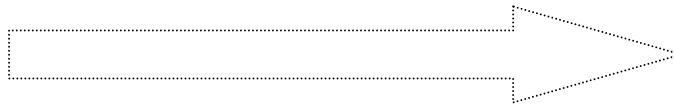
1. Mogu pomoći učenicima u određivanju osobnih ciljeva i vrednovanju vlastite izvedbe.

2. Mogu pomoći učenicima da sudjeluju u suradničkom vrednovanju.

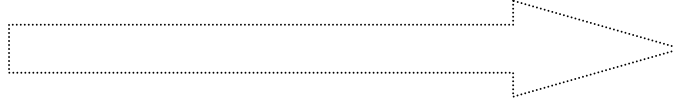

3. Mogu pomoći učenicima u upotrebi Europskog jezičnog portfolija.

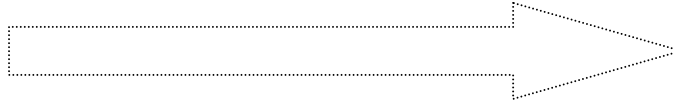

D. Jezična izvedba

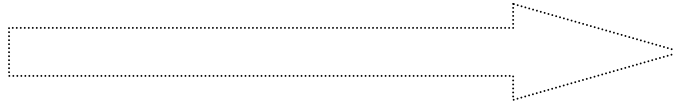
1. Mogu vrednovati učeničku sposobnost proizvodnje govorenog teksta prema kriterijima kao što su sadržaj, opseg, točnost, tečnost, prikladnost registra, itd.

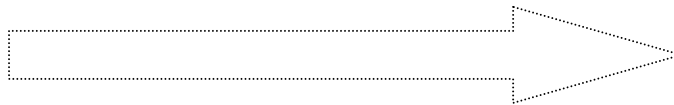
2. Mogu vrednovati učeničku sposobnost proizvodnje pisanog teksta prema kriterijima kao što su sadržaj, opseg, kohezija i koherentnost, itd.

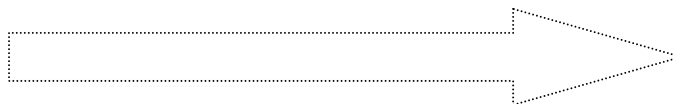
3. Mogu vrednovati učeničku sposobnost razumijevanja i interpretacije govorenog teksta kao što je slušanje radi shvaćanja glavne poruke, specifičnih ili detaljnih informacija, implikacija, itd.

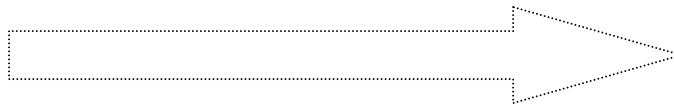
4. Mogu vrednovati učeničku sposobnost razumijevanja i interpretacije pisanog teksta kao što je čitanje radi shvaćanja glavne poruke, specifičnih ili detaljnih informacija, implikacija, itd.

5. Mogu vrednovati učeničku sposobnost sudjelovanja u govornoj interakciji prema kriterijima kao što su sadržaj, opseg, točnost, tečnost i konverzacijske strategije.

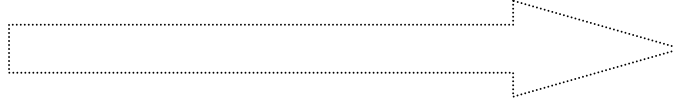

6. Mogu vrednovati učeničku sposobnost sudjelovanja u pisanoj interakciji prema kriterijima kao što su sadržaj, opseg, točnost i prikladnost odgovora, itd.

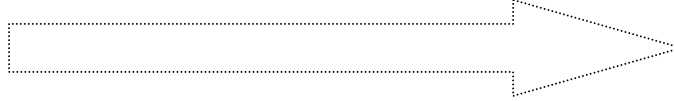

E. Kultura

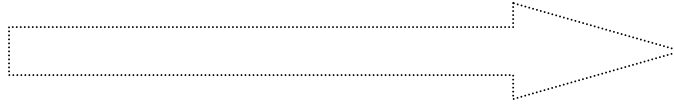
1. Mogu vrednovati učeničko znanje o kulturološkim činjenicama, događajima, itd. zajednica ciljnog jezika.

2. Mogu vrednovati učeničku sposobnost poredbe vlastite kulture s onom zajednica ciljnog jezika.

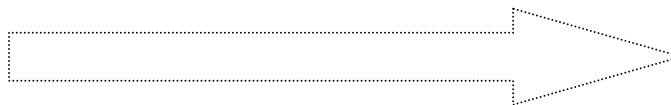

3. Mogu vrednovati učeničku sposobnost prikladnog odgovaranja i ponašanja pri susretu s kulturom ciljnog jezika.

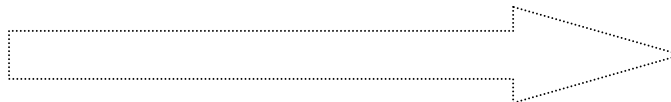

F. Analiza pogrešaka

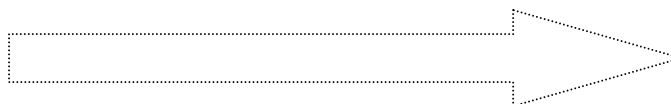
1. Mogu analizirati učeničke pogreške i utvrditi procese koji su ih možda uzrokovali.

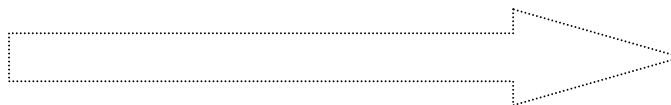
2. Mogu dati konstruktivnu povratnu informaciju učenicima o njihovim pogreškama /međujeziku.

3. Mogu se odnositi prema pogreškama koje se događaju u razredu na način koji će podržavati proces učenja i komunikacije.

4. Mogu se odnositi prema pogreškama u govornom i pisanom jeziku na način koji će podržavati proces učenja i neće ugroziti povjerenje i komunikaciju.

Čemu služi dosje?

Primarna funkcija studentskog dosjea jest pružanje dokaza da je ono što tvrdite, samovrednujući se uz pomoć „mogu to učiniti“ tvrdnji, točna refleksija vaših specifičnih vještina i sposobnosti. To možete učiniti stvarajući „dosje“ dokaza koji podupiru ono što tvrdite. Na vama je da odlučite što ćete u njega staviti, jer vi ste najbolji, a ponekad i jedini sudac o tome koji dokazi uvjerljivo podržavaju vaše tvrdnje „mogu to učiniti“.

Druga je, i jednako važna, funkcija poticati vas na razmišljanje o vlastitom napretku i razvoju u nastavničkoj profesiji. Ako, na primjer, pregledate određeni broj vaših nastavnih planova možda ćete osjetiti potrebu da smislite i povećate raspon načina za pomaganje pojedinim učenicima u ostvarivanju njihovih potencijala. Dokaze o tome što u tom slučaju tražite od pojedinih učenika da učine, tijekom nekog vremenskog perioda, možete uključiti u svoj dosje kao potporu odgovorima na deskriptore 3 i 4 u dijelu Planiranje nastave.

Također možete odlučiti upotrebljavati dosje i na neki drugi način. Na primjer, može postati zbirka materijala kojima želite informirati ostale – nastavnike metodike, mentore, ispitivače, poslodavce, itd. Na vama je da odlučite koje druge namjene bi mogao imati u vašem lokalnom kontekstu.

Dosje će postati detaljan i koristan arhiv vašeg profesionalnog razvoja sa sve dužom listom različitih sadržaja koje ćete dodavati ukoliko ćete ih smatrati prikladnima. Dok budete popunjavali svoju arhivu, možda ćete odlučiti razmisliti o razlozima zbog kojih uključujete određene materijale i oblike i o tome što svaki od njih govori o vašem razvoju kompetencije i stručnosti. Možda će vam se činiti kako jedna vrsta dokaza ilustrira nekoliko aspekata vašeg postignuća te da se odnosi na nekoliko „mogu to učiniti“ tvrdnji. Prikupljeni dokazi s vremenom će vam omogućiti da obojite više dijelova „trake“ ispod tvrdnji. Ovakva refleksija povećava znanje o sebi i vašu sposobnost određivanja osobnih ciljeva.

Što staviti u dosje?

Ako pogledate listu koja slijedi, vidjet ćete da sve predložene dokaze nije moguće prikupiti tijekom vašeg obrazovanja za nastavnika. Neke od njih ćete moći sakupiti samo kao nastavnik praktičar. Ne očekuje se da ćete sve nabrojeno moći proizvesti tijekom inicijalnog nastavničkog obrazovanja.

Kako bi mogli sastavljati i ažurirati dokument, potičemo vas da u njega uključite:

- A. Dokaze o održanim **nastavnim satima**
- B. Dokaze u obliku **promatranja nastave i vrednovanja**
- C. Dokaze kao što su detaljni **izvještaji, komentari, liste za procjenu**, itd. koje su izradile druge osobe uključene u vaše nastavničko obrazovanje
- D. Dokaze iz vaših **analiza** onog što ste vi radili kao nastavnik – vaših „nastavničkih aktivnosti“ te učeničke zadatke i njihove izvedbe
- E. Dokaze u obliku **studije slučaja i akcijskog istraživanja**
- F. Dokaze o vašoj **refleksiji**

GLOSAR TERMINA

Glosar koji slijedi objašnjava riječi upotrijebljene u EPONAJ-u te se odnosi na vrlo specifičnu upotrebu u kontekstu jezika, poučavanja i učenja jezika. Ako se radi o citatima iz drugih radova, izvori su navedeni u tekstu, a u potpunosti u bibliografiji. Ukoliko je izvor Zajednički europski referentni okvir za jezike, referenca je označena u skraćenom obliku ZEROJ brojem stranice na kojoj se nalazi ta definicija npr. (ZEROJ str.9). Svi detalji o ovoj publikaciji nalaze se u bibliografiji (vidi *Council of Cultural Co-operation Education Committee, Modern Languages Division, Strasbourg, 2001*).

Glosar

Afektivne potrebe (*Affective Needs*) su učenikove potrebe izražavanja njihovih osjećaja i /ili emocija. One utječu na aspekte kao što su motivacija za učenje jezika, učeničku spremnost na uključivanje u aktivnosti učenja itd. Podrazumijevaju i potrebu osjećaja ugodnosti, potrebu izražavanja vlastitih ideja i emocija, potrebu za samospunjenjem, itd.

Aktivnosti (*Activities*)– (vidi Jezične aktivnosti)

Analiza pogrešaka (*Error Analysis*) podrazumijeva uočavanje i analiziranje učeničkih pogrešaka i mogućih uzroka. Ovakav tip podataka upotrebljava se pri procjenjivanju razine kompetencije na kojoj se učenik nalazi u procesu učenja, kojim strategijama učenja se služi te za predviđanje gdje, kada i kako se mogu napraviti poboljšanja.

Ciljane razine postignuća (*Attainment Target Levels*) razine učeničke izvedbe određene na institucijskoj, regionalnoj ili nacionalnoj razini. Obično se izražavaju numerički ili slovima abecede uz objašnjenja. Njima se mogu služiti sastavljači kurikuluma, nastavnici, a i sami učenici pri opisivanju razine izvedbe koja je postignuta (tj. određenog dosegnutog cilja) ili razine izvedbe koje je određena kao ciljna.

Ciljevi učenja (*Learning Aims*) su obično dugoročni (npr. nekoliko tjedana, pola godine) relativno općenito izraženi, a koji određuju ono čemu bi učenici trebali težiti tijekom ili na kraju programa.

(Kratkoročni) ciljevi učenja (*Learning Objectives*) su obično kratkoročni ciljevi (npr. jedan sat, niz sati) koji precizno utvrđuju ono što učenici trebaju naučiti. Mogu biti opisani kao vještine i sadržaji (što se od učenika očekuje da bi trebao reći, napisati, itd. na kraju učenja, npr. pričati o svojim hobijima, obitelji itd.) ali mogu biti opisani i kao zasebni jezični i kulturni ciljevi (gramatički, leksički, fonološki, socio-kulturalni) itd.

Domaća zadaća (*Homework*) doslovno znači rad koji se obavlja kod kuće. Međutim često se upotrebljava u svom širem značenju i znači rad kojeg zadaje nastavnik i /ili sam učenik/ učenica, a koji se obavlja izvan nastave. Može se obavljati samostalno, u paru i kao rad u skupini.

Europski jezični portfolio (*European Language Portfolio*) je, kako stoji u uvodu, „osobni dokument (i) istovremeno i sredstvo informiranja i suputnik u učenju jezika. Omogućuje dokumentiranje svih jezičnih razina – bilo da su usvojene unutar ili van

formalnog obrazovnog konteksta – te interkulturnih iskustava koja se dokumentiraju i prezentiraju na razumljiv, potpun i međunarodno usporediv način. Također sadrži i smjernice za refleksiju vlastitog učenja jezika kao i za planiranje i praćenje budućeg učenja“. Vijeće Europe (2002).

Govorne razmjene (*Spoken Exchanges*) su sekvence usmenih izričaja dvoje govornika koji se međusobno slušaju i koji su u međusobnoj interakciji. Obično je svaki izričaj odgovor jedne osobe na ono što je rekla druga.

IKT/ ICT akronim za *Information and Communication Technology*, informacijsko komunikacijske tehnologije.

Uključuje *hardware* kao što su računala, video rekorderi, radio, televizor, projektori, interaktivne ploče itd i *software* kao što su narativni mediji (npr. video, internetske stranice), interaktivni mediji, adaptivni mediji (računalni programi koji daju povratnu informaciju, na primjer, simulacije i modeli), komunikacijski mediji (npr. forumi za diskusiju) i produktivni mediji (npr. Word, Power Point). (Kategorije preuzete iz Laurillard 2002.: 208-212)

Institucijska ograničenja (*Institutional Constraints*) mogu biti financijski, ideološki, metodološki zahtjevi u poučavanju i jezičnim programima koje postavljaju institucije sukladno njihovim specifičnim aspiracijama, ciljevima i /ili rezultatima.

Institucijski resursi (*Institutional Resources*) mogu se odnositi na ljude (recimo akademsko/ tehničko, klerikalno osoblje), opremu, broj učionica, lokalno, regionalno, nacionalno financiranje, pomoć izvana, itd., a sve to podupire programe učenja i poučavanja koje institucija nudi.

Instrumenti vrednovanja (*Assesment Tools*) su načini mjerenja jezične izvedbe (vidi ispod). Mogu imati više oblika kao što su:

- **Testovi** (*Tests*) koji se provode u razredu, tijekom sata, ili na kraju u određeno vrijeme (polugodišta, semestra, godine itd.) ili nakon nastavne jedinice. Sastavljaju ih i ispravljaju interni ili vanjski sastavljači/ispravljajući i uglavnom predstavljaju usmenu i/ili pismenu izvedbu.
- **Ispitivanja** (*Examinations*) obično podrazumijevaju serije testova, često službenog statusa koji se provode formalno i priznaju i u izvanrazrednom kontekstu.

Druge karakteristike testova odnose se na

- **radove u razredu /dnevnik/ radne dnevnik** (*Coursework/Diaries/ Logbooks*). Ove vrste vrednovanja oblik su učeničkog rada tijekom nekog vremenskog perioda. Mogu se upotrebljavati formativno radi kontinuiranog pružanja informacije učenicima ili sumativno kao završni izvještaj o onome što je analizirano /naučeno /postignuto.
- **Certifikati** (*Certificates*) dokaz su stupnja /razine koja je postignuta (vidi Ciljane razine postignuća (*Attainment Target Levels*) i često opisuju uspješnu izvedbu koja je dovela do dodjele certifikata.

Izvankurikularne aktivnosti (*Extra – curricular Activities*) aktivnosti su koje učenici obavljaju izvan nastavnog sata ili kao izvanškolske aktivnosti. U okviru konteksta učenja jezika mogu se odnositi na članstvo u jezičnom klubu, gledanje filmova na stranom jeziku, glumi u predstavi na stranom jeziku, sudjelovanju pri posjetu stranaca itd.

Jezična izvedba (*Language Performance*) uključuje uporabu specifičnih jezičnih načina pri obavljanju zadataka. Jezična izvedba može se odnositi i na proces i na njegov proizvod.

Jezična razina (*Language Proficiency*) jest ono što učenik može učiniti i/ili koliko dobro može upotrebljavati jezik u točno utvrđene i definirane svrhe. Jezična razina se često mjeri prema skali razina.

Jezične aktivnosti (*Language Activities*) „uključuju korištenje osobne komunikacijske jezične kompetencije (vidi ispod) na određenom području za obradu jednog ili tekstova (vidi ispod) da bi se obavio određeni zadatak“ (ZEROJ, str. 10)

Jezične kompetencije (*Language Competences*) (vidi Komunikacijske jezične kompetencije)

Jezično – sadržajno integrirana nastava (CLIL akronim za *Content and Language Integrated Learning*.) jest „termin za svaki predmet koji se poučava na jeziku koji nije materinski, npr. povijest se poučava na njemačkom, zemljopis na francuskom, PiG na španjolskom“. Parker (2005 str.44).

Jezik kojim se govori kod kuće (*Home Language*), često zvan i **materinski jezik**, jest obično učenikov prvi jezik i obično (ne uvijek) jezik kojim se govori u njegovom domu. Upotrebljava se i termin učenikov J1 (prvi jezik). Vijeće Europe dodaje i termin **jezik školskog obrazovanja**, koji za mnoge učenike može biti isti kao i kućni jezik, ali može biti i različit. Termin **Moderni jezik/jezici** odnosi se na jezike koji se poučavaju u školi.

Kognitivne potrebe (*Cognitive Needs*) su potrebe učenika da upotrijebe procese i strategije kao što su refleksija, rješavanje problema, interpretacija, itd. da bi stekli znanje, razvili kompetencije ili obavili zadatak. Ove potrebe mogu utjecati na to kako će se učenici koristiti materijalima i obavljati aktivnosti.

Kompenzacijske strategije (*Compensation Strategies*) su strategije koje upotrebljavaju izvorni govornici i učenici jezika kada ne znaju ili se ne mogu odmah dosjetiti riječi pri govorenju ili pisanju

Komunikacijske jezične kompetencije (*Communicative Language Competences*): „Kompetencije su zbir znanja, vještina i karakteristika koja osobi omogućavaju da izvede neku radnju; (...) komunikacijske jezične kompetencije su one koje osobi omogućuju da djeluje koristeći specifično lingvistička sredstva. (ZEROJ str.9)

Komunikacijske strategije (*Communication Strategies*) su taktike koje učenici primjenjuju da bi olakšali slušanje, čitanje i pisanje. Mogu uključivati *pri govorenju*: upotrebu diskursnih partikula (npr. pa, mislim, zapravo...), markere oklijevanja (npr. uh, hmm...) koji služe stvaranju „vremena za razmišljanje“; *pri slušanju*: pokušaji prepoznavanja poznatih riječi i manjak zabrinutosti oko nepoznatih, upotreba konteksta u pogađanju o čemu se govori, interpretacija gesti, izraza lica, intonacije itd.; *pri čitanju*: pogađanje značenja, čitanje unatoč nepoznatim riječima, upotreba konteksta; *pri pisanju*: pisanje na osnovu modela, fraza, riječi iz materinskog jezika.

Kurikulum (*Curriculum*) je popis ciljeva koji se odnose na znanje, kompetencije, razumijevanje i pristupe, a isto tako i na izbor kulturoloških i jezičnih aspekata koji će biti osnova planiranju poučavanja i učenja stranog jezika.

Međujezik (*Interlanguage*) je jezik kojeg proizvodi pojedini učenik u procesu učenja stranog jezika. Ova idiosinkrazijska varijanta razlikuje se od standardnih oblika jezika cilja i može sadržavati pogreške, pojednostavljivanja, negativan transfer itd.

Medupredmetno poučavanje sadržaja (*Cross-curricular*) se odnosi na pristupe u učenju i poučavanju stranih jezika u kojima se teme iz drugih nastavnih predmeta (na primjer, iz matematike, povijesti, tjelesnog, likovnog, glazbenog itd.) integriraju u poučavanje i učenje jezika.

Mentori (*Mentors*) su nastavnici koji obično rade u školama ili obrazovnim institucijama koje prate studente i pomažu im u stjecanju nastavničkog obrazovanja.

Metajezik (*Metalanguage*) odnosi se na jezik koji se upotrebljava kada se govori o samom jeziku. Uključuje terminologiju kao što su na primjer rečenica, imenica, prošlo vrijeme, intonacija, diskurs – ili vrste gramatičkih pravila koja se mogu naći u raznim gramatikama i u nekim školskim udžbenicima

Metodologija (*Methodology*) je implementacija ciljeva učenja kroz proces poučavanja. Temelji se na principima teorija jezičnog opisa, učenja jezika i jezične upotrebe. Metodologija se može fokusirati na to kako se nastavnici odnose prema četiri osnovne vještine govorenja, pisanje, slušanja i čitanja ili na specifične jezične aspekte kao što su gramatika, vokabular i izgovor.

Nastavna priprema (*Lesson Plan*) na sustavan način iznosi način kako će se poučavati određena nastavna jedinica. Obično se njime određuju:

- ciljevi učenja, koji mogu biti novi ili se mogu temeljiti na utvrđivanju / proširivanju prethodnog učenja
- predloženi ili očekivani ishodi učenja
- oprema, resursi, materijali potrebni nastavniku i učenicima tijekom sata
- logični redosljedi aktivnosti uključujući i naznaku predviđenog vremena
- unutar predloženih aktivnosti, razlikovanje koje uvažava različite sposobnosti i stilove učenja
- uvježbavanje i uporaba nekih /svih jezičnih vještina (slušanje, govorenje, čitanje, pisanje)
- vrednovanje i prilike za procjenu
- budući ciljevi

Nositelji interesa u obrazovanju (*Educational Stakeholders*) su roditelji, institucije, gospodarstvenici, vladina tijela itd. koja imaju osobni, financijski ili profesionalni interes u onom što se događa u školama i obrazovnim institucijama.

Oblici organizacije (*Organizational Forms*) su načini na koje se učenike organizira i grupira u svrhu učenja. Uključuju individualni rad, rad s partnerom (rad u paru), rad u skupini (obično 3+ učenika) i rad s cijelim razredom.

Ocjenjivanje (*Grading*) je mjerenje izvedbe, obično uz uporabu preciznih kriterija i izražavanje tih mjera pomoću brojeva ili slova.

Portfolio je, u najširem smislu, dosje ili zbirka radova nekog pojedinca nastalih u nekom vremenskom razdoblju, a koji služi prezentaciji njegovih postignuća. Može sadržavati liste za provjeru (koji ispunjava pojedini učenik i /ili netko drugi, a odnose se na njega), primjere pismenog rada, rezultate ispita, certifikate, itd. i druge dokaze o učenju (kasete, *software* itd.). Svi ti elementi su sakupljeni u portfoliju kao dokaz pojedinčeve izvedbe.

Postignuće (*Attainment*) jest napredak ili postignuće koje su učenici ostvarili u okviru određenog okvira vrednovanja.

Pristup (*Approach*): „teorijska podloga svega onog što se događa u razredu“ (H.D. Brown, 2002:11). Obično se manifestira kao niz principa kojima se treba voditi pri izboru postupaka poučavanja. Primjeri su „komunikacijski pristup“ i „učenje usmjereno na zadatak“.

Proces učenja (*Learning process*) su kognitivni procesi, stvaranje poveznica i redosljedi koji se odvijaju u umu ljudskih bića u procesu učenja i koji vode do usvajanja novih informacija. Ovi procesi mogu biti svjesni ili nesvjesni. Radi se o urođenim procesima koji se odvijaju zahvaljujući ljudskoj sposobnosti percepcije, pamćenja, kategorizacije i konceptualizacije novih informacija. Oni uključuju: strukturiranje i kategorizaciju nove informacije, zapažanje uočljivih karakteristika, generalizaciju uzoraka, procjenjivanje njenog značenja i relevantnosti, utvrđivanje analogije između nove i stare informacije itd.

Projektni rad (*Project Work*) je osmišljen da ga učenik dovrši radeći sam ili sa suučenicima tijekom nekog vremenskog perioda. Često ima neku temu ili se temelji na temi koju bira pojedinačni učenik / grupa učenika ili je zadaje nastavnik.

Resursi (*Resources*) su razni izvori za kojima nastavnici posežu pri traženju, selekciji i/ili formiranju ideja, tekstova, aktivnosti, zadataka i odgovarajućeg materijala korisnog njihovim učenicima.

Samostalno učenje (*Independent Learning*) jest proces u kojem učenici sami biraju ciljeve i načine učenja sukladno percipiranim osobnim potrebama, aspiracijama i načinima učenja koji im najviše odgovaraju. Samostalno učenje ne podrazumijeva pomoć nastavnika u usmjeravanju tog procesa.

Samostalnost u učenju (*Learner Autonomy*) jest učenikova sposobnost preuzimanja odgovornosti za vlastito učenje. Ona implicira odabir ciljeva, pristupa i/ili oblika vrednovanja na temelju refleksije povezane s osobnim potrebama i interesima.

Samovrednovanje (*Self Assessment*) su sudovi kojeg donose sami učenici o vlastitoj izvedbi, znanju, strategijama itd.

Sociokulturni (*Socio-cultural*) jest pridjev koji se odnosi na jezične akcije, ponašanja, stavove, vrijednosti, norme itd. a koje se odnose na specifične zajednice i koje su ujedno i manifestacija i refleksija određene kulture ili kultura čijim su dijelom.

Stilovi učenja (*Learning Styles*) su individualne predispozicije u percipiranju i procesiranju informacija na određen način. Primjer različitih stilova su analitičko odnosno holističko procesiranje, auditivan, vizualan, kinestetički stil itd. Jedan od njih može biti dominantan i obično se radi o kombinacijama koje nisu podjednake.

Strategije (*Strategies*) se razumijevaju kao spojnice između sposobnosti učenika (kompetencije) i onoga što učenik može s tim sposobnostima učiniti (komunikacijske aktivnosti) (ZEROJ str. 25)

Strategije učenja (*Learning Strategies*) su niz taktika koje učenici upotrebljavaju kako bi njihovo učenje bilo učinkovito. „Mogu biti specifične akcije, ponašanja, koraci ili tehnike kojima se studenti služe – često nesvjesno – kako bi poboljšali vlastiti proces internalizacije, pohranjivanja, dosjećanja i korištenja L2 (drugog jezika)“ (Oxford 1993. str. 175)

Suradničko vrednovanje (*Peer assessment*) su sudovi o učenikovoј izvedbi, obično po određenom nizu eksplicitnih kriterija koje donose učenici slične ili iste dobi.

Suučenic / **Peers** su učenici iste ili slične dobi.

Tekstovi (*Texts*) „tekst je bilo koja diskurzivna cjelina, bilo govorena bilo pisana koju korisnici / učenici primaju, proizvode ili razmjenjuju. Stoga ne postoji jezični komunikacijski čin bez teksta.“ (ZEROJ str. 95)

Timska nastava (*Team teaching*) uključuje dva ili više nastavnika, ili studente – nastavnike koji rade zajedno u razredu s istom grupom učenika. Studenti nastavnici često poučavaju, izvode timsku nastavu na početku svoje prakse kako bi izgradili samopouzdanje i stekli iskustvo bez samostalne odgovornosti za cijeli razred. U timsku nastavu mogu biti uključeni nastavnici istog ili različitih predmeta.

Timski rad (*Team Work*) odnosi se na proces ili proizvod grupe pojedinaca koji rade zajedno na ostvarivanju zajedničkog projekta, rada, rješenja problema.

Učenička povratna informacija (*Learner Feedback*) jest sažetak napretka /izvedbe koji nastavnik daje učenicima ili kojeg dobivaju od drugih učenika, a koji im omogućuje da razmisle, analiziraju i vrednuju što sve jesu, a što nisu postigli. Može se odnositi i na ono što učenici kažu onome tko poučava i /ili prati njihov napredak o tome koliko oni sami, kao učenici misle da napreduju.

Upravljanje razredom (*Classroom managment*) jest nastavnikova organizacija učenika u skupine kako bi se utvrdili prikladni načini ponašanja, raspodjela skupina i strategija za učinkovito učenje u razredu. Implicira različite strategije kojima se nastavnik koristi radi pridobivanja i održavanja pažnje, održavanja discipline, omogućavanja učenicima da se uključuju na discipliniran način. Uključuje planiranje i upravljanje razrednim aktivnostima i prijelazima između njih, započinjanje i završavanje sata kao i organizaciju individualnog rada, rada u paru, u skupini i rada s cijelim razredom. Uspješno vođenje razreda uključuje i učinkovitu upotrebu materijala, resursa (*hardware, software* itd.) i učinkovito korištenje razrednog prostora.

Uspjeh (*Achievement*) jest napredak koji su učenici ostvarili u odnosu na prethodne izvedbe.

Virtualne učionice (*Virtual Language Enviroments*) su okruženja u obliku internetskih stranica koje mogu sadržavati neke od sljedećih ključnih karakteristika: oglasnu ploču, učeničke osobne stranice, narativne medije (npr. video zapise, web stranice), adaptivne medije (računalni programi koji daju povratnu informaciju, na primjer, simulacije i modeli), web resursi, sredstva za konferencije, sredstva za vrednovanje, e-mail, učeničku naslovnice i tutorovu podršku.

Vrednovanje, evaluacija (*Evaluation*) uključuje donošenje kvalitativnih sudova, često subjektivnih, o raznim aspektima jezične izvedbe. Druge uporabe termina su:

- vrednovanje materijala
- vrednovanje poučavanja
- vrednovanje učenja itd.

Vrednovanje (*Assesment*) upotrebljava se obično kao opći pojam i odnosi se na različite vrste testiranja i evaluacije. Omogućuje formativne i sumativne dokaze o učeničkom postignuću koji se može vrednovati na formalan i neformalan način. Vrednovanje odgovara izvedbi prema nizu kriterija, često u određenim trenucima

tijekom učenja i ono uglavnom omogućuje uvid u izvedbu. Iznimku predstavlja vrednovanje pomoću portfolija koje se provodi kroz neki vremenski period.

- **Formativno vrednovanje** (*Formative assessment*) može biti u obliku podataka o postignuću, portfolija, profila učeničke izvedbe, „mogu to učiniti“ lista, pismenih i /ili usmenih komentara, o izvedbi određenog datuma. Svrha formativnog vrednovanja jest dijagnostička evaluacija izvedbe. Može se upotrebljavati radi isticanja jakih i slabih točaka te da bi se učenicima pružile fokusirane upute kako poboljšati i/ili konsolidirati postignuće.
- **Sumativno vrednovanje** (*Summative assessment*) daje sažetak onoga što je postignuto i može se izražavati u obliku ocjene, stupnja ili komentara (dobar, izvrstan, dovoljan itd.)
- Black (2002) razlikuje sumativno od formalnog vrednovanja izrazima „vrednovanje ZA učenje“ (formativno) i „vrednovanje učenja“ (sumativno).

Vrste tekstova (*Text Types*) su grupe tekstova koje imaju slične karakteristike koje proizlaze iz njihovih općih funkcija, retoričkih konvencija koje se s njima povezuju, stila itd. Najčešće vrste tekstova govorne interakcije su: telefonski razgovori, razgovori, šale, priče. Uobičajene vrste pisanih tekstova su: narativni tekstovi, informativni (članci itd.), uvjeravanja (govori itd.), pisma, pjesme, oglasi, e- mail, tekstualne poruke itd.

Zadatak (*Task*) je „bilo koja smisljena aktivnost koju pojedinac smatra potrebnom kako bi postigao određeni rezultat u kontekstu rješavanja nekog problema, ispunjavanja neke obveze ili postizanje nekog cilja.“ (ZEROJ str.10)

ZEROJ (*CEFR*) je akronim za Zajednički europski referentni okvir za jezike: učenje, poučavanje, vrednovanje.

Sastavila ga je skupina međunarodnih stručnjaka okupljenih u ulozi koautora u Vijeću za kulturnu suradnju Odbora za obrazovanje, Odjela za moderne jezike u Strasbourgu. Izdan je na više europskih jezika. Publikacija nastoji na razumljiv način analizirati i opisati poučavanje i učenje jezika, jezičnu uporabu i izvedbu u svim mogućim kontekstima. Također detaljno analizira široki raspon vrsta vrednovanja (skale, razine, indikatori izvedbe itd.).

BIBLIOGRAFIJA

Black P., et al (2002.) *Working inside the black box*. Kings College, London

Brown, H.D. (2002.) „English Language Teaching in the „Post- Method“ Era: Toward Better Diagnosis, Treatment and Assesment“ u J.C. Richards i W.A. Renandya (ur.) *Methodology in Language Teaching: An Anthology of Current Practice*. Cambridge: Cambridge University Press

Council for Cultural Co-operation Education Committee, Modern Languages Division, Strabourg (2001.) *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment*, Cambridge: Cambridge University Press

Council of Europe (2002.) *European Language Portfolio: Higher Education* izdavač BLMV Editions Scolaires du Canton de Berne Berner Lehrmittel und Medienverlag, Berne. Französisch –englische Ausgabe ISBN 3-292-00276-1

Laurillard, D. (2002.) *Rethinking University Teaching: A conversational framework for the effective use of learning technologies*.(str. 208-212) London & New York: Routledge Falmer

Oxford (1993:175) „Research on Second Language Learning Strategies“ *Annual Review of Applied Linguistics 13*: 175-87 citiran u Grenfell M. i Harris V. (1999.) *Modern languages and Learning Strategies in Theory and Practice*. London Routledge

Parker, L. i Tinsley, T. (2005:44) *Making the case for Languages at Key Stage 4*. London: Association for Language Learning and the Centre for Language Teaching centre for Information on Language Teaching (CILT)

EPONAJ

KAZALO

Ova tablica će vam pomoći u pronalaženju termina iz deskriptora.

KAZALO	Kontekst	Metodologija	Resursi	Planiranje nastave	Izvođenje nastave	Samostalno učenje	Vrednovanje učenja
Ciljevi	B2			A1-6		A3, C1, D1, F2	A1
Zajednički europski okvir	A3, 4, B7						B6
Komunikacijske strategije		A9					D5
Kulturne kompetencije		G4					
Kultura	B1, C2	A3, G1-7		B4	B4		E 1-3
Kurikulum	A1,2			A1			
EJP	A3,4						C3
Izvan kurikulumarne aktivnosti						F1	
Gramatika		A12, B12, E1-5			B5		
Domaća zadaća						B1-4	
Informatičko-komunik. tehnologije			8 11		D5	E1-3	
Interakcija s učenicima					C3		
Interakcija: govorna/pisana		A2-4, 9			C2		D5, 6
(jezik) Izvedba							A3, B1, 4,7, C1
Samostalnost u učenju						A1-6	
Strategije učenja					C6	A4	
Stilovi učenja				B10	C5	A2	
Nastavna priprema				B1,12	A2		
Slušanje		C1-8		B3			D3
Potrebe (učeničke)	B2, B4-5	C1, D1, E4	3	A1, A4-5	D1	A5	
Suradničko vrednovanje						D5	C2
Suučenici	C6, 7						
Portfoliji						D1- 5	A1
Projektna nastava						C1,2, 3,6	
Čitanje		D 1- 9	3	B3			D4
Samovrednovanje							A1
Govorenje		A 1- 12		B3			
Vokabular		B 12, C7, D6, F1, 2		B5			
Pisanje		B 1-12		B3			

UPUTE ZA KORISNIKE

Što je EPONAJ (Europski portfolio za obrazovanje nastavnika jezika)?

Europski portfolio za obrazovanje nastavnika jezika je dokument namijenjen studentima u inicijalnom nastavničkom obrazovanju. Poticat će vas da razmišljate o svom didaktičkom znanju i vještinama potrebnim pri poučavanju jezika, pomoći će vam u vrednovanju vaših didaktičkih kompetencija i omogućiti praćenje vašeg napretka i bilježenje iskustava u nastavi tijekom nastavničkog obrazovanja.

Sastoji od sljedećih dijelova:

- **Osobna izjava**
- **Samovrednovanje**, liste deskriptora „mogu to učiniti“ koji se odnose na didaktičke kompetencije
- **Dosje**, u kojem studenti mogu dokumentirati svoj napredak i pohraniti relevantne primjere svog rada tijekom nastavničkog obrazovanja te važnog za buduću profesiju.

Podrijetlo EPONAJ-a

EPONAJ je dokument Europskog centra za moderne jezike Vijeća Europe koji je sastavio tim stručnjaka za obrazovanje nastavnika iz pet različitih zemalja (Armenije, Austrije, Norveške, Poljske, Ujedinjenog kraljevstva). Proizašao je iz projekta koji je pokrenuo Europski centar za moderne jezike, *Okvir za obrazovanje nastavnika*, čiji je krajnji cilj razmatranje širokog pitanja usklađivanja nastavničkog obrazovanja diljem Europe. Članovi projekta odlučili su da će kao podlogu koristiti postojeće dokumente Odjela za jezičnu politiku Vijeća Europe – *Zajednički europski referentni okvir za jezike (ZEROJ)* i *Europski jezični portfolio (EJP)* te *Europski profil za obrazovanje nastavnika jezika – Referentni okvir (Profil)*, projekta koji je financirala Europska komisija. Navedeni su dokumenti korišteni na sljedeće načine:

ZEROJ: u deskriptore su uvrštene „mogu to učiniti“ formulacije te mnogi termini i stavke iz ZEROJA

EJP: Trodijelna struktura EPONAJ-a (osobna izjava, samovrednovanje, dosje) ima sličnosti s EJP-om, kao i naglasak na refleksiji. Osnovna razlika između ova dva dokumenta je ta što se EJP bavi *jezičnim* kompetencijama, dok se EPONAJ bavi *didaktičkim* kompetencijama.

Profil: Početna ideja o „referentnom okviru“ proizašla je iz ovog dokumenta. Navodi iz Profila pružili su vrijedne informacije za deskriptore u dijelu samovrednovanja. Međutim, dok je Profil namijenjen stručnjacima za obrazovanje nastavnika, ciljnu grupu EPONAJ-a čine studenti koji se obrazuju za nastavnike.

Ciljevi i upotreba EPONAJ-a

Osnovni ciljevi EPONAJ-a su sljedeći:

1. potaknuti studente na refleksiju o kompetencijama čijem stjecanju nastavnik treba težiti kao i o pozadinskom znanju koje obuhvaća te kompetencije
2. pomoći studentima u pripremi za buduću profesiju u različitim kontekstima poučavanja
3. promicati diskusiju s kolegama i s metodičarima i nastavnicima mentorima
4. olakšati samovrednovanje razvoja nastavničkih kompetencija
5. pomoći studentima u osvještavanju vlastitih jakih i slabih strana pri poučavanju
6. osigurati instrument koji će pomoći u praćenju napretka
7. da posluži kao poticaj za diskusije, teme seminarskih radova, istraživačke projekte, itd.
8. pružiti podršku tijekom prakse i pomoći u diskusijama s mentorima. (To će pomoći mentorima u pružanju povratnih informacija).

EPONAJ je vlasništvo studenta te instrument za promociju profesionalnog rasta kroz refleksiju i dijalog. Kao takvog treba ga promatrati kao sredstvo za poboljšanje samostalnog učenja. To ne znači da uloga metodičara nije važna: on/ona će morati davati upute kako i kada se najbolje može upotrebljavati EPONAJ.

EPONAJ bi trebao biti na raspolaganju studentima na početku njihovog nastavničkog obrazovanja i trebao bi ih pratiti tijekom cijelog tog procesa, prakse i tijekom profesionalnog rada. Trebalo bi ga uvrstiti u postojeće kolegije i uskladiti s onim što se uči i poučava. Trebalo bi ga upotrebljavati tijekom određenog vremenskog razdoblja, a ukoliko je moguće, kroz cijeli program nastavničkog obrazovanja. Time će se bilježiti napredak i profesionalni rast.

Iako je primarno namijenjen studentima, EPONAJ će pomoći i stručnjacima za obrazovanje nastavnika uključenih u sastavljanje kurikuluma i pružiti im sredstvo za pojašnjavanje ciljeva i određivanje sadržaja kao i jakih i slabih točaka programa za obrazovanje nastavnika. Stoga, može imati korisnu i komplementarnu ulogu uz Europski profil za nastavnike jezika. Nadalje, EPONAJ može olakšati diskusiju između stručnjaka za obrazovanje nastavnika o ciljevima i kurikulumima u različitim nacionalnim i europskim kontekstima.

Sadržaji EPONAJ-a

EPONAJ čine sljedeći dijelovi:

- **Osobna izjava** čija je svrha pomoći vam da na početku nastavničkog obrazovanja razmislite o općim pitanjima u vezi poučavanja.
- **Samovrednovanje** sastoji se od „mogu to učiniti“ deskriptora koji olakšavaju refleksiju i samoprocjenu.
- **Dosje** koji služi za zorno predočavanje rezultata vašeg samovrednovanja i omogućuje vam evidenciju praćenja napretka i pohranu primjera vašeg rada-poučavanja
- **Glosar** popis najvažnijih termina o učenju i poučavanju jezika koji su korišteni u EPONAJ-u
- **Popis** termina korištenih u deskriptorima
- **Upute za korisnike** (u kojima se daju detaljne informacije o EPONAJ-u)

Uvod

Studenti nastavničkog smjera se mogu koristiti uvodom na početku rada s EPONAJ-em kako bi se upoznali s njegovim ciljevima, sadržajem i upotrebom. Uvod sadrži najosnovnije informacije iz uputa za korisnike.

Osobna izjava

Osobna izjava sadrži nekoliko aktivnosti koje će pomoći studentima da razmisle o općim pitanjima u vezi poučavanja kao i o nekim pitanjima koja mogu biti važna na početku nastavničkog obrazovanja. Preporuča se napraviti aktivnost 4 jer se tekst koji slijedi o ulozi u korisnosti refleksije nastavlja na tu aktivnost.

Samovrednovanje

Središnji dio EPONAJ-a čini 193 deskriptora kompetencija u poučavanju jezika i oni su obuhvaćeni u dijelu pod naslovom samovrednovanje. Deskriptore se može smatrati skupinom glavnih kompetencija koje bi nastavnici stranih jezika trebali nastojati steći. Valja napomenuti da su deskriptori namijenjeni budućim nastavnicima u **sekundarnom obrazovanju** (u dobi od 10-18 godina) koji će poučavati opći jezik. U drugim kontekstima vjerojatno će biti potrebni drugačiji deskriptori; na primjer za nastavnike od 1.-4. razreda (rano učenje), za jezično sadržajno integriranu nastavu (CLIL), za obrazovanje odraslih itd.

Deskriptore su formulirali članovi ECML grupe nakon konzultacija sa studentima nastavničkog smjera i stručnjacima za obrazovanje nastavnika iz 33 europske zemlje. Međutim ne treba ih smatrati preskriptivnom listom niti sveobuhvatnom u smislu fiksnog kvalifikacijskog profila. Valja ih promatrati kao skup kompetencija koje i studenti nastavničkog smjera i nastavnici praktičari trebaju nastojati razvijati kontinuirano tijekom obrazovanja i profesionalnog rada u nastavi. Kako namjena EPONAJ-a nije nametanje argumenata ili metodologije, nadamo se da će identifikacijom glavnih kompetencija i njihovom transparentnošću u prikazu, dati malen doprinos svima onima koji žele prijeći i institucionalne i nacionalne granice i onima koji traže principe koji će biti primjenjivi u cijeloj Europi.

Kategorizacija deskriptora

Deskriptori su grupirani u sedam općih kategorija sljedećih naslova:

- Kontekst
- Metodologija
- Resursi
- Planiranje nastave
- Izvođenje nastave
- Samostalno učenje
- Vrednovanje učenja

Ovih sedam kategorija predstavljaju područja u kojima nastavnici trebaju cijeli niz kompetencija i u kojima donose odluke o poučavanju.

Na početku svakog dijela nalazi se kratak uvodni tekst o svakom području. Ti tekstovi ne predstavljaju iscrpnu diskusiju, već samo ističu određene aspekte neke teme na koju se odnose deskriptori „mogu to učiniti“.

Svaka opća kategorija ima nekoliko podkategorija. Na primjer; „Izvođenje nastave“ uključuje sljedeće podnaslove: „Primjena nastavne pripreme“, „Sadržaj“, „Interakcija s učenicima“, „Upravljanje razredom“, „Jezik u razredu“.

Zbog jasnoće bilo je nužno opće kategorije i pojedine deskriptore prikazati kao diskrecijske stavke. Međutim, u stvarnosti, oni se međusobno preklapaju. Na primjer, slične odluke o poučavanju čitanja odnosit će se na metodologiju, planiranje nastave, izvođenje nastave, vrednovanje, itd. Također su zbog preglednosti odvojeno prikazani i različiti jezični aspekti kao što su govorenje, vokabular, gramatika itd. U poučavanju i učenju ti će aspekti biti zastupljeni na integrativan način. Isto tako, dok se nekoliko deskriptora odnosi na principe samostalnog učenja, oni su zastupljeni u nekoliko dijelova. To ukazuje na činjenicu da samostalnost prožima mnoge aspekte učenja i poučavanja.

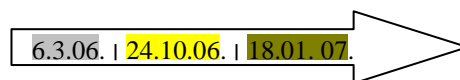
U okviru svakog podnaslova deskriptori se, radi lakšeg snalaženja, nalaze pod određenim brojem. Njihov redoslijed ne mora nužno imati neko značenje. Uglavnom su zajedno grupirani slični deskriptori, dok u nekim drugim slučajevima odgovaraju određenom redoslijedu u poučavanju, na primjer u *Metodologiji* pod *Slušanje* „Mogu odabrati tekstove u skladu s potrebama, interesima i jezičnim razinama učenika.“ prethodi deskriptor „Mogu osmisliti niz aktivnosti prije slušanja koje će pomoći učenicima da se orijentiraju u tekstu.“, ali poredak mnogih deskriptora ne predstavlja nijedan oblik prioriteta.

Skale za samovrednovanje

Uz svaki deskriptor nalazi se *traka* koja pomaže u vizualizaciji i bilježenju vlastitih kompetencija. Može ih se obojiti prema vlastitoj samoprocjeni. To se može činiti u različitim razdobljima tijekom nastavničkog obrazovanja.

Po završetku nastavničkog obrazovanja student bi trebao imati *traku* koja izgleda poput ove.

2. Mogu ostvariti suradničko ozračje koje ohrabruje učenike na uključivanje u govorne aktivnosti.

U gornjem primjeru studentica je napravila samoprocjenu u tri razdoblja u svom nastavničkom obrazovanju čime je zabilježila postupno postizanje kompetencije. Ipak osjeća da treba još na tome poraditi te je ostavila praznog mjesta na lijevoj strani. Također je dodala i datume kada je radila samovrednovanje.

Treba napomenuti da se ne očekuje da sve trake budu popunjene na kraju nastavničkog obrazovanja. Iako je strelicama naznačen linearan prikaz, kompetencije će se sve više povećati – i čak s vremenom mogu doći u kontakt – jer će novo znanje donositi nove perspektive. Studente se želi potaknuti da uz svoje mentore ili druge studente, s vremena na vrijeme ponovno pregledaju te strelice i da razmisle je li, i zbog čega, došlo do određenog napretka.

Dok samovrednovanje po Zajedničkom europskom referentnom okviru i Europskom jezičnom portfoliju uključuje skale (A1, B2 itd.), EPONAJ ne koristi niti jednu numeričku skalu jer autori smatraju da je teško kvantificirati didaktičke kompetencije.

Tekst deskriptora

Namjera je bila da svi deskriptori budu jasni korisnicima jer je to preduvjet za samovrednovanje. Stoga su autori nastojali izbjeći kompleksnu i pretešku terminologiju. Na kraju EPONAJ-a nalazi se glosar u kojem su objašnjeni najvažniji termini i način na koji su oni korišteni u EPONAJ-u.

Mnoge riječi su otvorene samostalnoj interpretaciji, npr. „prikladan“. Dakle, smatra se da nema „ključa“, „odgovora“ ili „rješenja“ za pitanja koja su dotaknuta u deskriptorima već da će se refleksijom, razgovorom među studentima ili nastavnicima metodike ili mentorima doći do individualnih odgovora. Štoviše, mnogi deskriptori će biti interpretirani u okviru loknog konteksta.

Dalje od deskriptora

Deskriptori su lista didaktičkih vještina i kompetencija koje je potrebno usvojiti. Oni ne razmatraju važna pitanja koja su njihova podloga. Na primjer, deskriptor „Mogu odabrati i procijeniti prikladne udžbenike/ materijale sukladno dobi, interesima i jezičnoj razini učenika“ otvara cijeli niz pitanja i o materijalima i o učenicima. Dodatna pitanja koja bi si trebali postavljati, studenti, stručnjaci za obrazovanje nastavnika i mentori su:

- Koje teorije učenja, jezika, kulture itd. su relevantne za opće kategorije i za pojedinačne deskriptore?
- Koji se principi učenja i poučavanja uklapaju u kompetencije i vještine?
- Koje je znanje potrebno da se ostvari neka vještina?
- Koja uvjerenja i vrijednosti se reflektiraju u pojedinim deskriptorima?
- Ako misliš da možeš savladati neku vještinu, kako ćeš znati da si to učinio?

Iako su deskriptori način za sustavno praćenje kompetencija, ne treba ih smatrati kontrolnim listama! Važno je da budu poticaj studentima, nastavnicima metodike i mentorima za raspravu o bitnim aspektima u obrazovanju nastavnika koji su podloga kompetencijama i da oni doprinesu razvoju profesionalnog osvještavanja.

Dosje

Primarna je funkcija studentskog dosjea pomoći im u tvrdnjama da je njihovo samovrednovanje deskriptora „mogu to učiniti“ točan odraz njihovih specifičnih sposobnosti i vještina. Da bi to postigli, mogu sakupljati dokaze o svom radu. Dosje će im omogućiti da rezultate i osobne i dijaloške refleksije učine transparentnima i da razmišljaju o svom nastavničkom napretku i razvoju.

Iako dosje ostaje studentovo vlasništvo, on /ona može njegove stavke učiniti dostupnim i metodičarima, mentorima, drugim studentima itd.

EPONAJ

REFERENCE I LINKOVI

Informacije o projektu EPOSTL: <http://www.ecml.at/epostl>

Za hrvatski prijevod obratite se na sljedeću adresu: smardesi@ffzg.hr

Vijeće Europe (2005) Zajednički europski referentni okvir za jezike: učenje, poučavanje, vrednovanje: Školska knjiga: Zagreb

Informacije o ZEROJU i EJP-u: http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/education/Languages/Language_Policy/

Kelly, M & Grenfell, M., *European Profile for Language Teacher Education – A Frame of Reference*,

Informacije na: <http://lang.soton.ac.uk/profile/index.html>.